

Roma

Pauloac yaizézé ac.

¹ Kristo Yesuac weleñ qeqe icya,* ni Paulo imi, Anutuac buña suruc hiabiawac méliméli ic wammañ niñac nuruma gésinéjec.

² Buña suruc hiabia imi, Anutunéj kua meme ichéra kuagina mema ejeya naña niñac i ménda hicñiyecnec kiwi téreyäiguc sisipac ac wañ nénécmiyec imuac héla wanžac.

³ Naña imi mia baec séwiiguc Dawidiac qeli wamma hicñiyec.

⁴ Wañu tére Unjayaiguct[†] imi humuc ic sucgina igucnec muñguc qelima yarec. Yaru imuac kuhanéj énázeyu hémma Anutuac naña wanžac imi ninzéñgé migic. Imi mia Kristo Yesu.

⁵ Iwac murunec neñan̄ goi héihéi zéma Yesuac Méliméli icac ai buña mema iwac qac buña niñac ic enia ionac sucginaiguc ai meni ninzéñgéma ninjoho wañanžu.

⁶ Ini acguc ionac sucgina igucnec Yesuac buñawac unuru énécimimia.

⁷ Roma ama areña yandaiguc Anutuac niñsoroc héra, héihéré énécimimia, zéma météré énécimimia, moczoñ yanda onac muru; Anutu Mañgocnina zéma Minj Kewunina Yesu Kristo iorac murunec ewa hia zéma luanéj he énécimimac.

* ^{1:1:} Girik aciguc; dulos, ic imi minjinanéj boña meyu ejeya kuc buña méj ménda késa kecma minjinawac ara sac tohoma kecañec.

† ^{1:4:} Uña Téréya.

Paulonéŋ Roma ama areŋa yandaiguc kemmanjac zé niŋec.

⁸ Walac imi ninzéŋ ninzéŋ ginawac surucyanéŋ baec séc saima kenzac imuac buŋa nimma Yesu Kristoac qaraiguc ni Anutuna ewa hia ac ézéza.

⁹ Naŋawac buŋa suruc hiabia imuac qeriaiguc qeri uŋjananéŋ weleŋ qemianzua Anutu inéŋ mia acna yomuac héipuc wanžac. Ni zéwelec wanjanzua séc ménda misimanec onac qacgina olomma zéanžua.

¹⁰ Waŋu deguc tetecgiaiguc Anutuac ewa siŋ heyu onac muru hahayawac héna imi méŋac mén méwéréŋgé némmac niŋac nalé séc zéwelecanzua.

¹¹ Inicmáŋ niŋ wanjanzua imuac hénia imi qeri uŋjawac sese téryea mén ewa hiawac énécmima ewa qerigina meseli énécmimáŋ niŋac imuhuc wanjanzua.

¹² Imuhuc wamma sucginaiguc kecma neŋan ninzéŋ ninzéŋ ninanéŋ meseli amuwíŋ niŋac.

¹³ Dacmuna hécná, ni hatac sasala onac muru hamaŋ zé wanji imi ini ménda nimmanec kecму niŋac ménda wanžua. Imi mia ic enia ionac sucginaiguc hicŋianzac ésécnec onac sucginaiguc imuhucyanec héla mihicŋimáŋ niŋac wanjanzua hénia imuac mia. Waŋu suraiguc héna mén ménda béréŋgé néŋjanzac.

¹⁴ Ni imi Girik ac zézé ic zéma tosara, nininjinaguc zéma nininjina qahac momac yanda, buŋa suruc hiabia énézémaŋac taséna henénzac.

¹⁵ Hénia imuac niŋac ni Roma baeciguc keczu onac muru acguc buŋa suruc hiabia zéau énécmimáŋ niŋac siŋna kuneŋ yanda henénzac.

*Buŋa suruc hiabia imi Miŋ
Kewuac kuha.*

¹⁶ Buŋa suruc hiabia imi mia Anutuac kuha, ninzéŋ ninzéŋ ic aŋgén tiénécmimiawac buŋa. Walac imi Yuda ic ionac, duŋa imuhucyanec Girik ic ionac, imuac niŋ ni imuac gamuna ménda niŋjanza,

¹⁷ Ic solanja imi ninzéŋ ninzéŋjanéŋ kekecyaguc kecanzac kiwi imuhuc ooyawac hezac séc,[✳] buŋa suruc hiabiaiguc imi Anutuac haka solajanéŋ winiju hicŋima hezac. Héna ménigucnec qahac néŋ ninzéŋ ninzéŋ igucnec hénima kemma ninzéŋ ninzéŋiguc keŋkecni solanja zénénécmimac.

*Ic embac ieneŋ Anutugina andé qema siŋiyanda
qeriaiguc kereŋgic.*

¹⁸ Haka birianéŋ ackuažéc héla hédacgéanzu ionac haka eeya qahac hénia hénia zéma haka biria hénia hénia niŋac Anutuac qeri gericnéŋ kurumenigucnec wininianzac.

¹⁹ Anutunéŋ enjeya hénia mewinini énécmiyec imuac niŋac Anutuac hénia hénia hia nimmuac séc wanzac imi winiju hezac.

²⁰ Baec kurumenigucnec Anutuac kuha hémbénanja zéma iwac hénia sanja iminéŋ iwawai zéyu hicŋiyec imuaru solajanec wininiyu hémma niŋasariwiŋac séc, imuac niŋac ic embac imi enej héikenjé héihazé wammuac séc qahac.

²¹ Anutuac hénia niŋtegicmaguc kileŋ eeya ménda héimima ewa hia ac ménda zémima néwécgeŋa nininginanéŋ nimma nimbiŋigic héla

[✳] **1:17:** Hab 2:4

qahac waŋu, siŋi tunumaŋnēj ewa qerigina sécgé énécmiyec.

22 Waŋu eŋaocnec niŋtegic qinŋtegic ninaguc zégič, néj ewa soho ic waŋgič.

23 Imuhuc wamma Anutuac edamuya ménda houhouya imi melemma méräginanéj megic, ic me, yaŋ qesi me, nei me, mokoleŋ houhouya ionac irecgina tanec wanjec.

Ic ieneŋ Anutu andé qema haka ménda wawaŋa imi waŋgič.

24 Imuac niŋac Anutunéj kaiseroac siŋ biria zéma kaiseroac siŋsiŋiġuc wai énécmiyu eŋaocnec séwigina mebiri amudacgic.

25 Imi mia ieneŋ Anutuac ackuažéc héla imi meleŋgič ikora wandaru, kekec Miŋina imi andé qemima iwawai zéyu hicŋiġic imuac mia sicgé énécmima mepési énécmiġic. Néj kekec miŋina iwac muru mepé qepési hehe seli hema emma hemac, hélačnec!

26 Hénia imuac niŋac Anutunéj wai énécmiyu ewa siŋsiŋ gamuyaguc imuaru kecanzú. Imi mia embac hécgina ieneŋ acguc eu iniŋac haka hezac imi sigima ménda wawaŋaiguc kereŋdaciċċic.

27 Ichécgina imuhucyanec ewa siŋsiŋ birianéj geric bélarja ésécnec onoyu embac hécginawac hénia imi waima ic eŋaocnec haihaka gamuyaguc wamma tasia wawaŋ meme biria imuac sécyā meleŋ énécmiyu séwiginaiguc medacgic.

28 Waŋu ieneŋ niniŋginaiguc Anutu anjéj tiwiŋ niŋac ménda waŋgič. Imuac niŋac Anutunéj ewa sohoginawac wai énécmiyu haka ménda wawaŋa imi waŋgič.

29 Imi mia képésic wawaŋ biriqiria yomuhucya; kaižiliwen̄, hémbaoc, ewa siŋ biria, nimbupuc, unuhumuc, ʒéen̄ ʒéma, ikoc, manam batuc, kuak-isaj̄ biria,

30 andélukuc ac, Anutuac niŋ mézétiti, mema titi, tétéc qeqe, séwi eŋej̄, haka biria ninjareŋ wawaŋa, neŋgoc maŋgocac ac qeqe,

31 niŋ sohosohoya, ménjé ménjéya, wésé niniŋ qahac, goi héihéigina qahac.

32 Anutunéŋ wawaŋ meme imuhucya wanžu imi humucac buŋa qeénécmiyec imi ninjegicmaguc kileŋ eŋacnec sac ménda wamma imuacnec toroqema alahécgina tosia areŋ imuhucya waŋgic inicma imi hia ʒéma héipuc waŋ énécmianžu.

2

Anutuac gésigési ai imi solar dindinja.

1 Gi acguc haka imuhucya waŋanžaŋ̄ imuac niŋac ic ménjac niŋgési mima ʒézaŋ̄ gésigési acga iminéŋ̄ mia geŋgac képésicga ʒétecgézac. Hénia imuac niŋac ʒégési niŋgési ic gi imi geŋga képésicga musanŋémaŋ̄ ʒé héikenžé héihazé wambésémaŋ̄ac séc qahac.

2 Haka imuhucya waŋanžu ionac muru Anutuac gésigési ai imi ackuažéc héla méndacma waŋ énécmianžac imi neŋaŋ̄ ninziŋ̄.

3 Ic embac tosara haka imuhucya waŋanžu imi ʒégési énécmimaguc geŋga acguc haka imuhucya waŋanžaŋ̄. O, baec ic gi, gen̄ ninna Anutuac gésigési ai imuac hia qizižingéma kembésémaŋ̄ac tanec wanžac me?

⁴ Imi qahac wanzaciguc, Miŋ Kewunéŋ gi ewa qeriga melembésémaŋ niŋac goi héihéi kuaya qeqeya waŋgémma qindinji géŋanžac imi ménda ninjegicma goi héihéiya zéma gum bénzénzéŋa zéma mambéc kekecyá iminéŋ sécgégéŋu hémma zédesi wammizan gezan?

⁵ Ewa seliga zéma ewa qeriga ménda melen meleŋa imi méndacma Anutuac gésigési ai solanja zéma qeri gericya wininimac nalé imuaru qeri gericya imi mihicnjimaŋ zé geŋgaocnec metocgona eŋjanžac me?

⁶ Anutunéŋ wawaŋ meme waŋanžac imuac séciguc icya icya tasia melen énécmimac.

⁷ Naŋselima haka hiabia wamma kekec edamuyaguc zéma kekec eebipiyaguc zéma iwawai ménda houhouyawac mihicnjwiŋ zé wanžu ionac imi kekec hehe selia énécmimac.

⁸ Néwécgeŋa eŋaŋ ewa siŋ niŋac wamma ackuažéc héla imi andé qema haka biria méndacma wammu ieneŋ imi qeri biric zéma niniŋ biric mihicnjimu.

⁹ Icy a icya haka biria wammu séc qeri uŋagina imi zéra béra zéma yéwéri ginaguc wammu. Waŋu imi mia walac Yuda ic ionac muru, imuacnec baera baera ic embac ionac muru.

¹⁰ Waŋu néwécgeŋa icya icya haka hiabia wammu séc imi kekec edamuyaguc zéma kekec eebipiyaguc zéma luaenéŋ he énécmimac. Waŋu imi mia walac Yuda ic ionac muru, imuacnec baera baera ic embac ionac muru.

¹¹ Anutuac gésigési imi solanja imuac séwiac wamma keŋkésa hakésaya qahac.

¹² ic enia kecma képésic wanžu ieneŋ héna

ac qahac humucac buŋa wandacmu. Waŋu héna acginaguc képésic wanžu ieneŋ héna ac imi méndacma žétecgé énécimimac.

¹³ Anutuac kiwaiguc imi héna ac gezacginanéŋ sac niŋanžu imi onac qahac, néŋ héna ac tohoma waŋanžu imi onac sac solarj dindiŋa žé énécimimia wammac.

¹⁴ Ic enia ieneŋ Anutuac héna ac ménda nimma eŋaŋ ewa qeriginanéŋ qindinji énécmiyu héna acac séc wanžuiguc imi héna acgina qahac kileŋ eŋeyaočnec eŋaŋ héna ac ésécnec wamma kecžu.

¹⁵ Ic imuhucya ieneŋ eŋaŋ ewa qeriginaiguc baecac héna ac ooyawac hezac imi tohoma waŋgic kekecginaiguc wininianžac. Waŋu eŋaŋ ewa qeriginanéŋ aciguc opoc amugic imuhucyanec ac bakia melemma žésolanžani amuanžu.

¹⁶ Imi mia, buŋa suruc hiabia zéau énécmianžua imuaru hezac séc, Anutunéŋ Yesu Kristo ézéyu ic embac ionac ewa qeriginaiguc niniŋ saŋa imi gési énécimimac nalé imuaru mia, imuhuc hicŋimac.

Yuda ic žéma héna ac.

¹⁷ Gi qacga Yuda ic žéamuma héna ac imuaru héima namma Anutuac qeriaiguc séwi eŋej wamma

¹⁸ héna acnén̄ paken ac ku énécmiyu Anutuac ewa siŋ niŋtegicma imuac niŋgic, séc mér̄ eŋej waŋanžac.

¹⁹ Waŋu imuhuc wamma geŋga niŋac yomuhuc efima žéanžan; Ni kic hilic onac galen̄gina, siŋiiguc kecžu ionac kifagina,

²⁰ ewa soho ic ionac mindi qindinji ic, nambérac ionac kiwi ic wanžua. Niniŋ žéma ackuažéc

héla héna aciguc hezac imi tanecgira hénia hénia
nuaru hedaczac.

²¹ Imuhuc zéma tosara ku énécmima kilen gejga
imi ménda kuamuanzan me? Kowu nene ménda
wammu zéma zéau énécmima gejgaoc kowu
neanzañ me?

²² Kaisero ménda wammu zéma gejga kaisero
wañanzan me? Nemu irecya surema imuac oc-
muniguc iwawai haigic heyu kowu meanzan me?

²³ Héna acac séwi enej wamma gejgaoc
mia héna ac imi logima Anutu gamu qeqe
wammianzan me?

²⁴ Kiwi ooya hezac séc onac haka biria niñac
Anutuac qara imi ic enia ionac sucginaiguc zébiri
qébiriyaguc wañanzac.

²⁵ Gi héna ac tohoanzañiguc séwiiguc séwi tasé
hericheric hakaya imi méra gémmac, néj héna
ac imi logianzañiguc guac séwiiguc séwi tasé
hericheric haka imi ejomia wanzac.

²⁶ Hénia imuac niñac imuhucyanec ic méj
séwiiguc séwi tasé hericheric ménda wanjec inéj
héna ac tohoanzaciguc séwiiguc séwi tasé heric
herira qahac néj iwac niñgic séwi tasé heric
heriraguc éséc ménda wammac me?

²⁷ Séwiiguc séwi tasé heric herira qahac méjnénj
héna ac imi solajanec tohomaciguc inéj héna
ac ooyaginaguc zéma séwiiguc séwi tasé heric
hericginaguc wamma héna ac logianzu ini ménda
zégési énécmimac me?

²⁸ Hénia imuac niñac séwiiguc Yuda ic imi Yuda
ic héla qahac, wañu imuhucyanec séwiiguc séwi
tasé hericheric imi séwi tasé hericheric héla qa-

hac.

²⁹ Imuac niŋac ewa qeriiguc Yuda ic kekera iminéj mia Yuda ic hélā wanžac. Waļu séwi tasé hericheric imi qeri uŋaiguc heheya, néj kiwi kicninanéj hémbiŋac séc imuaru ménda heheya. Waļu mepé qepési imi baec ic onarunec qahac, néj Anutu arunec. Imuac niŋac séwi tasé herichericgina imi ewa qerigmaiguc memu.

3

Anutuac haka imi méŋzé méŋzéya qahac.

¹ Hénia imi imuhuc waļu, némac nanaŋiguc Yuda ic wamma kekera iminéj hélā wanžac? Waļu némac nanaŋiguc séwiiguc asé kiwi mema kekera iminéj eeyaguc wanžac?

² Hénia hiabia sasala hezac. Walac imi Anutuac ackuažéc imi niŋkumu énécmima méragmaiguc hai énécmiyec imi mia.

³ Waļu ic tosianéj ménda ninzéj gémuiguc dimuhuc wammac? Ewa éréhécginanéj Anutuac haka méŋzé méŋzéya qahac imi mesohomac me?

⁴ Imuhuc wammacac séc qahac, icya icya ikocginaguc, néj Anutu momacguc sac hélaguc wanžac. Imuac mia ac zézéya ménj yomuhuc ooyawac hezac; Anutu acga zéna, hélacnec zégéŋgéja wammac. Aciguc gopocgic onog-icbésémaŋac hezac.

⁵ Waļu wawaŋ memenina birianéj Anutuac solaŋ dindiŋa mewininimaciguc dimuhuc zéwiŋ? Baec ic hakanina méndacma zéwa niŋgic; Anutunéj qeri biric waŋ nénécmiyu qacninaiguc

mayu haka imuac niŋ Anutu imi solan dindinjä qahac imuhuc zéwiŋac séc wammac me?

⁶ Imuhuc qahac téŋgén! Imuhuc wammaciguc Anutunéj baec ic embac dimuhuc gési néncimimac?

⁷ Waŋu ic méjnénj acna melemaŋ zé qeriyanej yomuhuc sumbuŋ yanda niŋkeczac gezaŋ; Ac ikocna niŋac Anutuac solan kekecyawac niŋic ou emma edamu yandayaguc waŋu némac niŋac ni képésic ic ésécnec zégési némmac?

⁸ Imuhuc waŋu iwawai hiabia mihicnjawiŋ zé haka biria wambinj imuhuc hia ménda zéwunec? Ic tosara ieneŋ ac ikoc wamma zégic neneŋ ac imuhucya zéyiŋ tanec wanžac. Ac imuhuya zéanžu imi eneŋ imuac kitiwa mihicnjimuac séc wanžac.

Ic solanja mén ménda keczac.

⁹ Imuhuc waŋu dimuhuc zéwiŋ? Yuda ic neŋanj imi tosia onogicma hiabianec kecanziŋ? Imi qahacgucnec! Bec yomuhuc zétecgézin; Yuda ic me Yuda ic qahac* imi moczoŋ biriawac méra bawu képésic ic keczinj.

¹⁰ Ac kiwi mén yomuhuc ooyawac hezac; Ic solan dindinjä mén ménda keczac.

¹¹ Ic niŋtegic qinjetegicyaguc imi mén ménda keczac. Waŋu Anutuac hochoc ai wammimia mén ménda keczac.

¹² Momac yanda sigima kemma imuhucyanec eŋomia wandacgic haka hiabia wawaŋa mén ménda keczac, mén méndagucnec keczac.

* **3:9:** Me Girik ic.

¹³ Déméngina imi kicsuaŋ suanja qahac ésécnec, waŋu ezelaŋ ginanéŋ ac ikoc mihičnjima kua taséginaiгuc imi qatéac sacmasi biria kisamma kecanzu.

¹⁴ Kuaginaiguc imi ac saec zéma ac howuc howucnénj sécgéma hezac.

¹⁵ Waŋu hénaginanéŋ sac naec énécmiwiŋ zé efeſianec waŋanžac.

¹⁶ Waŋu dimia me dimia keŋanžu séc kisikiyon qema saohanec waigic heanzac.

¹⁷ Waŋu ieneŋ luaeac héná imi ménda ninjegicžu.

¹⁸ Kicginaiguc haka méŋ wambij zé Anutuac niŋ bac yandi ménda waŋanžu.

¹⁹ Neŋaŋ yomuhuc niŋanžin; Héná acnéŋ ic embac imuac méra bawu keczu séc énézéanžac. Imi mia baec ic eneŋ kuagina moczoŋ zikima acgina qaiyu Anutuac gésigési ai imuac bawaiguc nammu niŋac.

²⁰ Imuac niŋac baec ic méŋjac méŋ héná ac ninjtoho tohoiguc ic solanja zémimia méŋ ménda keczac. Héná aciguc imi képésicninawac ninjegicanžin imuac mia.

Yesu ninzéngéni solan dindiňa zénénécmimac.

²¹ Waŋu deguc imi Anutuac solan dindiňa méŋ mihični nénécmiyecac heyu ninžin. Waŋu imi mia héná ac igucnec qahac, néŋ héná ac zéma Anutuac tiliŋ tiliŋ ic eneŋ héipuc wammimia imuacnec hahaya.

²² Imi mia Anutuac solan dindiňa, ic embac Kristo Yesu ninzéngégic séc ionac mia, ninzéŋ ninzéŋ imuacnec, séc momacnec ha énécmimia.

23 Ic embac moczonj yanda imi képésic wandacgic imuac Anutuac edamuyaiguc keren kerenjawac séc qahac wanzac.

24 Waňu Kristo Yesunéj képésic igucnec hulac nénécmiyu Anutuac ewa hia niňac boňtegic mesolanji nénécmimia wanzac.

25 Anutunéj eñeya solan dindiňa imi mewininimaň zé nalé horua qeri bénzénjiguc kerec. Kecma becnec képésic wawaňa imi moczonj hémma ogirec. Ogičma sacya ninzéňgé mimia ionac Yesu imi mulumanaň buňawac kumuyec.†

26 Imi mia gum bénzénzéňiguc nalé yomuac eñeya solan dindiňa mewininima eñeyaoç solan dindiňa wamma, imuhucyanec Yesu ninzéňgé mimia méňjac méň solanja zémimaň zé imuhuc wanjec.

27 Imuac némac hianina niňac séwi eñej wambin? Imi osiosiya! Waňu héna dimia, wawan meme ninaiguc me? Imi qahac, ninzéň ninzéňjac hénaiguc sac tima kembirjac hezac.

28 Imuac mia ic méňnéj héna acac aiiguc qahac, néň ninzéň ninzéňaiguc solanja zémimia wammamac hezac imi ninjegicziň.

29 Anutu imi Yuda ic ionacnec keczac me? Baera baera ic embac ionac Anutu momacnec ménda wanzac me? Owec, ic enia ionac Anutu momacnec wanzac.

30 Séwi tasé heric heriraguc imi acguc ninzéň ninzéň igucnec, séwi tasé heric herira qahac imi imuhucyanec ninzéň ninzéň igucnec, solanja

† **3:25:** Képésicnina bisima humuma Anutuac qeric gericya igucnec metecgé nénécmimac niň kumuyec.

zénénécmimac imi méj qahac, néj Anutu momacguc.

³¹ Waŋu imuhuc zéma ninzéj ninzéñiguc kecma hénac ac imi hia auwiŋ me? Imi qahac téŋgéj, néj hénac ac imi meseliwiŋac hezac.

4

Abaraham zéma Dawidi i Anutu ninzéñgé miyic képésicgira waiyec.

¹ Waŋu duŋa séwiiguc ambéc sakoninina Abaraham imi némac iwawai mihičnyiec zéwiŋ?

² Abarahamnéj wawaŋ meme igucnec solanja zémimia waŋeciguc séwi eŋej wammamacac séc, néj Anutuac wésiaiguc imi imuhuc wammamacac séc qahac.

³ Kiwinéj dimuhuc zézac? Abarahamnéj Anutu ninzéñgé miyu imuac niŋac wamma solanja zémiyec.

⁴ Ic méŋnénai ai mema ai boŋa késayu niŋni boŋa imi ewa hiawac buŋa éséc ménda wanžac, néj tasé kuku éséc wanžac.

⁵ Ic méj wawaŋ memeya qahac iminéj képésic ic solanja zémianžac i ninzéñgémaciguc ninzéj ninzéj imuac niŋac mia solanja zémimac.

⁶ Dawidi imuhucyanec ic méj wawaŋ memeya séha ménda hemizac, néj Anutunéj nimmima solanja zémiyu ic imi zézé ségiségiyaguc wanžac zéma yomuhuc zéyec;

⁷ Héna ac logigic képésicgina wai énécmima képésicgina hoturu énécmimac imi ségiségi ginaguc.

8 Miŋ Kewuninanéŋ ic méŋac képésicya ménda olommac imi ségiségiyaguc wammac.

9 Imuac ségiségi iminéŋ séwi heric heriraguc iwac muru sac hemac me séwi heric herira qahac iwac muru momacnec hemac? Neŋaŋ imi yomuhuc zéanžin; Abaraham imi ninzéŋ ninzéŋa niŋac wamma solanja zémiyec.

10 Némac nananjiguc naŋu solanja zémiyec? Séwi tasé heric heriraguc kerec nalé imuari me séwi tasé heric herira qahac kerec imuari? Zéwa niŋgic, séwi tasé heric heriraguc kerec nalé imuari qahac, néŋ séwi tasé heric herira qahac kerec nalé imuari mia solanja zémiyec.

11 Inéŋ séwi tasé heric herira qahac kerec nalé imuari ninzéŋgýu solanja zémiyecac solanj dindiŋa imuac asé kiwiya imi meyec. Imi mia eŋeyaoč séwi tasé heric herira qahac kecma ninzéŋ ninzéŋ ic moczoŋ yanda ionac ambéc sakonjina waŋu qelihéra héna imuhucyanec solanja zéénécmimac niŋac imuhuc waŋec.

12 Waŋu inéŋ imuhuc wamma séwi tasé hericheric haka imuac ambéc sakonjina waŋec. Imi mia kecmá séwi tasé hericheric memu ionac sac qahac, néŋ Abarahamnéŋ séwi tasé heric herira qahac kerec imuari ninzéŋ ninzéŋ késa kerec imuac héna tima méndacmiziŋ neŋaŋ momacnec ambéc sakonjina wammac niŋac imuhuc waŋec.

13 Abaraham zéma qelihéra ieneŋ baec moczoŋ yanda mératéc memu niŋac sisipac ac megic. Waŋu sisipac ac imi mia héna ac igucnec qahac, néŋ ninzéŋ ninzéŋac solanj dindiŋa imuariunec.

14 Ic embac héna ac igucnecnéŋ mératéc meme

ic wambunec ninzéŋ ninzéŋ imi héla qahac waŋu sisipac ac imi auyu qahac wambacnec.

¹⁵ Héna ac niŋac wamma qeri gericyanéŋ aiyaguc wanžac. Waŋu héna ac ménda hezac imuaru héna ac logilogi imuhucyanec ménda hemac.

¹⁶ Imuac niŋac mératéc meme ic wawaŋa imi ewa hiawac buŋa wammac niŋac ninzéŋ ninzéŋ méndacma haanzac. Imi mia ɿikiɿiki ac imi qelihéra ionac muru meseli énécmimaŋ niŋac imuhuc waŋanžac. Waŋu imi mia ic embac héna ac igucnec sac qahac, néŋ Abarahamac ninzéŋ ninzéŋiguc toro qeqeya imi onac momacnec. Waŋu Abaraham imi Anutuac kiwaiguc baec ic momac yanda neŋaŋ ambéc sakojnina wanžac.

¹⁷ Ac kiwi méŋ imi yomuhuc hezac; Neŋ gi ic embac hénia hénia ionac maŋgocgina wambésémaŋ niŋac kumugénzua. Waŋu Anutu Abarahamnéŋ ninzéŋgé miyec imi yomuhuc; Humuc ic meqelima iwawai ménda kekera imi iwawai kekera igucnec unuruuanžac ésécnec unuruyu hicnjianžac.

¹⁸ Abarahamnéŋ héŋu mambécma kecmacac séc qahac waŋec, néŋ kileŋ mambécma ninzéŋgéyec. Imi mia qelihécgá imi yomuhuc wammu zéma ézéyec séc ic embac hénia hénia ionac maŋgocgina wammac niŋac imuhuc hicnjyec.

¹⁹ Yawuŋa 100 waŋu eŋeya séwiya imi humuc tanec waŋec. Waŋu Sarawac merac gésia imi acguc humuc tanec waŋec imi niŋtegiyec. Waŋu ninzéŋ ninzéŋawac kuhanéŋ ménda mayec.

²⁰ Waŋu ninzéŋ ninzéŋanéŋ ménda waimiyu

Anutuac sisipac ac imuac niŋ éréhéc ménda wanjec, néŋ ninzéŋ ninzéŋiguc naŋselima Anutu eeyea héiyec.

²¹ Imuhuc wamma ac ɬikima ézéyec imi wandamac ac séc ɬéma hélacnec ninzéŋgéyec.

²² Imuac niŋac ninzéŋ ninzéŋ imuac mia solanja ɬémiyec.

²³ Solanja ɬéma nimmiyec ac ooya imi Abarahamac niŋacnec sac qahac,

²⁴ Imi mia solanja ɬé énécmimacac buŋa neŋan ɬéma Miŋ Kewunina Yesu humuc ic ionarunec meqeliyec Anutu i ninzéŋgé mimuac heyec neŋan niŋac momacnec imuhuc ooyawac hezac.

²⁵ Yesu imi képésicnina niŋac humuciguc opocopora wanjec. Wanju imuhucyanec solanja ɬénénécmimac niŋac meqeli miyu yarec.

5

Yesunéŋ luae mihicŋi nénécmiyec imuac ɬézé ségiségi wambij.

¹ Imuac bec, nini imi ninzéŋ ninzéŋ niŋac solanja ɬénénécmiyec, imuac niŋac Miŋ Kewunina Yesu Kristoac muru héima Anutuguc luae mihicŋiyiŋac kecziŋ.

² Imuacnec iwacmuru héima ninzéŋ ninzéŋ ninanéŋ Anutuac ewa hiayaiguc keremma imuac qeriaiguc namma Anutuac edamuyawac mambéc kecma ɬézé ségiségi wamma kecanziŋ.

³ Imi sac qahac, neŋan imi ɬéra béraiguc kecma imuhucyanec ɬézé ségiségi wanjanziŋ. Imuac hénia imi ɬérabéranéŋ bisiqatéŋ wamma kekec,

4 bisiqatéŋ wamma kekecnéŋ haka eeyaguc, waŋu haka eeyagucnéŋ niŋkumuma kekec imi mihičjanžac imi nini nindaczin̄ imuac mia imuhuc waŋanžin̄.

5 Waŋu Uŋa Téréya neŋaŋ buŋawac nénécmiyec inéŋ Anutuac goi héihéi neŋaŋ ewa qerini-naiguc qocgé nénécmiyecac nénécmianžac. Imuac niŋac niŋkumu ninanéŋ gamu ménda mihični nénécmimac.

6 Imi mia neŋaŋ kuc mama météqététaŋ keriŋ nalé imuaru Kristonéŋ naléya waŋu képésic ic neŋaŋ niŋac wamma humuyec.

7 Ic solanja ménjac niŋac wamma humu humumia imi osiosiya. Waŋu ic hiabia ménjac niŋac ménjenéŋ hia efima humumac me qahac niŋ éréhéč waŋzuá.

8 Néŋ neŋaŋ képésic ic keriŋ imuaru Kristonéŋ neŋaŋ niŋac wamma humuyec. Waŋu haka iminéŋnec mia Anutunéŋ ejeya goi héihéiya neŋaŋ muru mewinini nénécmiyec.

9 Waŋu neŋaŋ deguc iwac sacyanéŋ mesolani nénécmimia wanžac. Waŋu iminéŋnec sac qahac, inéŋ kecma Anutuac qeri geric igucnec nénépésidacmac.

10 Imi mia hažéchéra wamma keriŋ nalé imuaru naŋawac humucyaiguc Anutuguc ewa momac mihični nénécmiyec. Imuac niŋac iwac kekec hémbénaŋaiguc imi, séc mén ogicma mehiaru nénécmimac.

11 Iminéŋnec sac qahac, ala kekec deguc mihični nénécmiyec neŋaŋ Miŋ Kewunina Kristo Yesu iwac niŋac wamma Anutuac qeriaiguc zézé ségiségi waŋanžin̄.

Adam zéma Yesu.

12 Imuac bec ic momacgucac niñac képésicnéj baeciguc haréyec. Haréyu képésic imuac niñac mia humucnénj haréyec. Wañu ic embac moczoñ yandanénj imuhucyanec képésic wandacgic humucnénj ionac muru hadarec.

13 Képésic imi héna ac ménda heyec imuaru baeciguc bec heyec. Nénj héna ac ménda hezac imuaru imi képésic imi ménda olombiñac séc.

14 Wañu Adam imi méj hamacac heyec iwac asé wanzac. Imuac niñac Adamwac nalé igucnec éréma Moseac nalé imuac suraiguc imi, Adamnénj képésic wañec képésic imuhucya ménda wañgic ionacmuru imuhucyanec humucnénj ic kewu wañ énécmiyec.

15 Néj ic momacgucac képésic niñac ic embac sasala humugic, wañu imuhucyanec Anutuac ewa hia zéma ic momacguc Kristo Yesuac ewa hia niñac sese énécmiyu ic embac sasala sécgé énécmiyec. Imuac niñac sese imi képésic imuac sécyä qahac.

16 Wañu ic momacguc képésic wañec idacminénj sese imuac séc qahac. Ic momacgucac képésic niñac képésicac zégésigésinénj haréyec. Wañu Anutunénj ewa hia niñac képésic sasala imi ménda olomma solan dindiña zénénécmiyec.

17 Ic momacgucac acqege niñac humucnénj ic momacguc inéjnec ic kewu wañ énécmiyec. Wañu ewa hia zéma solan dindiñawac buňa kuaya qeqeya mezu ieneñ imi momacguc Kristo Yesunéjnec kekec hélawac qeriaiguc eñaoçnec ic kewu wamma kecmu.

¹⁸ Imuac ic momacgucac acqege niŋac ic embac moczoŋ képésic ginaguc zéénécmimia waŋec. Waŋu imuhucyanec haka solanja momacguc niŋac ic embac moczoŋ solanja zéénécmimia waŋu kekec hélaiguc kereŋdacgic.

¹⁹ Ic momacgucac acqege niŋac ic embac sasalanéŋ képésic ic waŋic éscnec ic momacgucac niŋtohotoho niŋac ic embac sasalanéŋ ic solanja wammuac hezac.

²⁰ Képésic meyandimanj zé héna acnéŋ haréyec. Waŋu képésic toroqeqeya imuaru ewa hianéŋ muŋguc yanda sécgé énécnaz.

²¹ Imi mia képésicnéŋ humuc qeriaiguc ic kewu waŋec éscnec ewa hia imi acguc solanj dindiŋa niŋac ic kewu wanžac. Waŋu ewa hia iminéŋ Miŋ Kewunina Kristo Yesu inéŋnec kekec hémbénaŋa igucgeŋ nonagicma keremmacac hezac.

6

Képésicac muru humuma Kristoac muru kecbiŋ.

¹ Imuac némac ac dimuhuc zéwiŋ? Ewa hiaya toroqeqeya mihičjiwiŋ zé biria wammanec kecbiŋ?

² Imuhuc wambinjac séc qahac! Neŋaŋ biriwac muru humudariŋ, imuac dimuhuciguc biria qeriaiguc muŋguc yanda nammanec kecbiŋ?

³ Yesu Kristoac muru toroqema doku naerij imi iwac humuciguc momacnec toroqema naerij wanžac. Waŋu hénia imi ménda niŋasarizu?

⁴ Maŋgocnéŋ edamuya mewininima Kristo imi humuc ic ionac sucgina igucnec meqelimiyeč

ésécnec neŋaŋ acguc kekec qeliawac qeriaiguc tima kembij niŋac humucac qeriaiguc kerenj kerenjawac doku naec haka wanni i guc momac nec téŋgé nénécmimia waŋec.

⁵ Neŋaŋ imi iwac humucya méndacma toroqeqeja wamma kecbirijuc, iwac yacyaciguc imuhucyanec toroqeqeja wambijac hezac.

⁶ Waŋu képésicac buŋa séwinina imi humuyec. Imuac niŋac muŋguc biriawac weleŋ qeqe ménda wammiwiŋ niŋac neŋaŋ hakanina wahala imi i guc momac nec ic héŋgeŋa wéndaraiguc qeni humuyec imuhuc zéma ninziŋ.

⁷ Imi mia méŋnéŋ méŋ humuyec imi képésic igucnec hulacmima solanja zémimia wanžac hénia imuac mia.

⁸ Kristoguc humuyinjiguc imi i guc momac nec kecbiŋac hezac imi ninzéŋgéziŋ.

⁹ Imi mia Kristonéŋ humuc ic ionac sucgina igucnec yarec imuac niŋac muŋguc ménda humumac. Waŋu humucnéŋ galen muŋguc ménda wammimac imi niŋasariziŋ imuac mia.

¹⁰ Humuyec imi biriawac muru hatac momacguc sac humuyu tecgéyec. Deguc kekec keczac imi Anutuac muru keczac.

¹¹ Imuhuyanec, ini acguc enjaŋ niŋac ningic biriawac muru humugic, néŋ Anutuac muru imi Kristo Yesuac qeriaiguc keczinj tanec wammac.

¹² Imuac niŋac, képésicac qeqetali wammigic, képésic enjeayaoc séwigina houmacac hezac imuac ic kewu ménda wammimac. Waŋu séwiac siŋ ménda niŋtohomu.

¹³ Waŋu onac séwi taségina méŋac méŋ tewi ʐakoŋ ac qeqe wawaŋa ésécnec biriawac buŋa

ménda qemimu. Waļu eŋaŋac niŋgiç humuc igucnec qelima yacyawac buŋa waļu Anutuac muru haiamuma séwi taségina imi moczoŋ solan dindinjawac tewi ɬakoŋ ésécnec haiamumu.

¹⁴ Ini imi héna acac méra bawaiguc ménda keczu, néŋ ewa hiawac méra bawu keczu imuac niŋjac képésicnér̄ maŋgoc ménda waŋ énécmimacac hezac.

*Haka solan dindinjawac weleŋ
qeqe icya.*

¹⁵ Imuac bec dimuhuc wambinj? Nini héna acac méra bawu ménda kecma ewa hiawac méra bawu kecziŋ zéma képésic wambinj? Imuhuc ménda hicŋimac!

¹⁶ Ini mérac méŋ weleŋ qemima niŋtohoanžuiguc, niŋtoho wammianžu iwac weleŋ qeqehéra wanžu imi ini ménda ninžu? Tosara imi képésicac weleŋ qeqehéra wamma humuciguc kereŋjanžu. Waļu tosara imi niŋ tohotohowac weleŋ qeqehéra wamma solan dindinjajiguc kereŋjanžu.

¹⁷ Imuač Anutu ewa hia ac ézemu. Imi mia ini héni hénia igucnec képésicac weleŋ qeqehéra kecgic, néŋ paken ac énézégic imuac nanaŋa imi ewa qeriginanér̄ niŋtohogic.

¹⁸ Képésic igucnec hulac énécmimia wamma solan dindinjawac weleŋ qeqehéra wanġic hénia imuac mia.

¹⁹ Ini séwigina mété qététaŋiguc kecanžu imuac niŋ ni ic neŋaŋ murugeŋ séc héima zéwa niŋgiç; Becnec ini imi séwiginawac tasia imi haka biria zéma héna ac logilogi imuac haimima héna ac logilogi imuaru kereŋgic. Waļu

deguc imi imuhucyanec séwiginawac tasia imi solan̄ dindiñawac weleñ qeqe buña qema kekec téreyawac keremmu.

²⁰ Ini képésicac weleñ qeqehéra kecgic nalé imuaru solan̄ dindiñā igucnec hulac amuma ewa éréhéc ménda wamma kecañgic.

²¹ Wañu nalé imuaru ini imi kekecac héla gocmia dimuhucya mihiçianjic? Wañu deguc imi, imuac tetecgia imi humuc zéma niñasarima haka imuhucyawac gamugina ninžu.

²² Wañu deguc ini képésicgina igucnec hulac énécmimia wanžu. Imuhuc wamma Anutuac weleñ qeqehéra wamma kekec téryā imuaru keren̄ kerenjāwac héla gocmia mihiçianžu. Wañu imuac tetecgiaiguc imi kekec hémbénañanéj mambéc keczac.

²³ Képésicac tasia imi humuc. Wañu Anutuac ewa hiawac ai buña imi kekec hémbénañā. Kekec seli imi mia Miñ Kewunina Yesu Kristoac qeraiaguc he nénécmizac.

7

Uña téreyawac héna qeliaiguc kekera.

¹ Alahécna, héna ac ninžu onac qesi énécmizua, ini imi héna acnén̄ kekecginaguc keczu ionac sac mangoc wañ énécmianzac imi ménda ninžu?

² Embac euyaguc imi euya kekecyaguc kecañzac nalé imuac sura igucnec sac héna acnén̄ dérécgé mianzac. Wañu euya humuyu eu iniñac héna ac igucnec hulacmimia wañanzac.

³ Imuac bec, euya kerunec ic méj memaciguc imi embac kaiseroya zémimia wammac. Néj

euya humumaciguc imi imuac héna ac igucnec hulacmimia wammac. Waŋu ic méŋ memac imi embac kaiseroya ménda wammac.

⁴ Imuac, alahécna, ini acguc Kristoac séwiguc toroqema héna acac muru unuhumumia wanžu. Imi mia méŋ humuc igucnec qelima yarec iwac muru kemma neŋaŋ Anutuac niŋac wamma héla gocmia mihicŋiwiŋ niŋac imuhuc waŋ nénécmiyec.

⁵ Neŋaŋ séwininaiguc kerij imuaru imi képésicac siŋ héna acnéŋ héiqeli nénécmianzac iminéŋ séwininawac tasiaiguc ai meyu neŋaŋ imi héla gocmia humucac buŋa mihicŋiaŋiŋ.

⁶ Deguc neŋaŋ imi qaténénécmiyec imuac humudariŋ imuac niŋac héna ac igucnec hulac nénécmimia wanžac, imuac niŋac neŋaŋ héna ac ooyawac haka wahalanéŋnec qahac, néŋ uŋawac haka qelianéŋnec weleŋ qewiŋ.

Képésicac kuhanéŋ méramma nénépésianzac.

⁷ Imuac dimuhuc zéwinj? Héna ac iminéŋ képésic me? Qahac! Ic enia wambacnec imi képésic imi ménda niŋacgéwinec. Héna acnéŋ hémbaoc ménda wanna imuhuc ménda zéwacnec imi hémbaocac hénia ménda nimbinec.

⁸ Waŋu képésicnén naléya mihicŋima héna acnéŋnec ewa qerinaiguc hémbaoc hénia hénia mihicŋi néŋec. Hénia imi yomuhuc; Ic enia waŋu képésic acguc humu humumia wanžac.

⁹ Becnec héna ac ménda niŋtegiri nalé imuaru imi neŋ kekecnaguc keri. Waŋu héna acnéŋ haréyu képésicnanéŋ qelima yaru ni humuyi.

10-11 Képésicnéj naléya mihicnjima héna acnéjnec ni manam batuc waŋ némma héna ac iminéj mia ni nuhumuyec imuac niŋac. Héna ac imi kekecac buŋa, néj neŋ hémba melemma humucac buŋa tanec waŋec.

12 Imuac héna ac imi hélacnec téréya wanžac. 3ézépaŋ ac imi acguc téréya, solan dindiŋa, 3éma hiabia.

13 Imuhuc waŋu iwawai hiabianéj melemma nuacmuru humucac buŋa waŋec me? Imuhuc wammacac séc qahac! Imi mia képésicna hémba képésic tanec wammacac niŋac iwawai hiabia iminéj ni nuhumuyec. Imi mia képésicac nimba képésic réwériä tanec wammacac niŋac héna acnéj ai meanžac.

14 Héna ac imi téréya imi nini nindacžinj. Waŋu ni imi séwiac siŋ niŋac wamma kecba képésicnéj boŋna meyu imuac welen qemianžua.

15 Hénia imi yomuhuc; Qeri uŋjananéj waŋ néŋzac imi ménda wamma haka tosara sureanzua imuac mia waŋjanzua imuac niŋac haka waŋjanzua imuac hénia imi nenaoc ménda niŋasarizua.

16 Ni ménda wammanj zé waŋ néŋzac imuac wammanjiguc ewa siŋ iminéj héna ac imi hiabia wanžac imuac héipuc wanžac.

17 Waŋu deguc haka wawaŋa imi ni nenaoc qahac, néj képésic ewa qerinaiguc heanžac iminéj mia waŋjanzac.

18 Nuac qerina me nuac séwinaiguc* iwawai hiabia ménj ménda henéŋzac imi ni niŋza. Haka

* **7:18:** Séwinawac siŋiguc.

hiabia wammaŋ zé siŋna henénzac, néŋ wawaŋ memenaiguc imi ménda waŋanžua.

19 Haka hiabia wammaŋac qerinanéŋ waŋ néŋzac imi mia ménda wamma haka biria ménda wammaŋac ninžua imuac mia waŋanžua.

20 Haka méŋac méŋ neŋ ménda wammaŋ zé ninjanžua imi wammaŋiguc, imi mia nenaoc qa-hac, néŋ biria qerinaiguc nanžac iminéŋ mia waŋanžac.

21 Imuac ni kekecac hénia méŋ yomuhuc ninjtegičzua; Haka hiabia wammaŋ zé siŋna henénzac ni imuhucya qerinaiguc birianéŋ momacnec henénzac.

22 Nuac qeri uŋananéŋ Anutuac héna ac imuac ségiségi wanžua.

23 Nuac séwi taséna qeriaiguc siŋ méŋnéŋ henémma nuac ewa qerinawac héna ac imiguc euma ni nuagicma séwi tasénawac qeriaiguc siŋ hezac imuac hésa ic nopočanžac.

24 Oo yewérinaguc, séwina humucac buŋa imuacnec mérénéŋ metecgé némmac?

25 Ni Miŋ Kewunina Yesu Kristo iwac muru héhélima Anutu ewa hia ac wammimaŋ.

Imuac mia ni ewa qerinanéŋ Anutuac héna ac weleŋ qema séwinanéŋ biriawac héna ac weleŋ qeanžua.

8

Séwiac siŋnéŋ humuciguc, Uŋawac siŋnéŋ kekec hémbénaŋaiguc onagicma kenžac.

¹ Imuac bec ic embac Kristo Yesuac qeriaiguc kecanžu ionac muru imi képésic ginaguc žéénécmimia imi ménda hezac.

² Hénia imi yomuhuc; Yesu Kristoac qeriaiguc kekecac Uŋa imuac héna ac keczac iminéŋ mia humucac képésic imuac héna ac igucnec ni hulac néjec,*

³ imuacnec Kucnina mamaya waŋu iwawai héna acnéŋ séwininaguc wammamacac séc qahac imi Anutunéŋ waŋec. Inéŋ mia képésicnina niŋac eŋeja Naŋa méliyu séwinina képésicyaguc imuhucyanec hicŋiyec. Hicŋiyu žétecgéyu képésicnina imi séwiyaiguc eŋec.

⁴ Imi mia séwiac siŋ qahac néŋ Uŋawac siŋ méndacma kecanžiŋ neŋaŋ muru héna ac imi mesolajanimanž zé imuhuc waŋ nénécmiyec.

⁵ Séwiac siŋ méndacanžu ieneŋ séwiac ai niŋac niŋkumanžu, néŋ Uŋawac siŋ méndacanžu imi eneŋ Uŋawac ai niŋac niŋkumanžu.

⁶ Waŋu séwiac niŋkumuma kekec imi humuc, waŋu uŋawac niŋ kumuma kekec imi kekec zéma luae.

⁷ Némac niŋ, séwiac niŋkumu imi Anutuac hažéc waŋanžac. Imi mia Anutuac héna ac imiguc ewa momac ménda waŋanžaoc, waŋu imuhuc wammaocac séc qahac.

⁸ Séwiac siŋiguc kecanžu imi eneŋ Anutu ségiségi mihični mimuac séc qahac.

⁹ Néŋ ewa qerigmaiguc Anutuac Uŋanéŋ keczaciguc ieneŋ séwiac siŋiguc ménda kecma uŋawac siŋiguc kecanžu. Méŋnéŋ mén Kristoac

* **8:2:** Girik ac zéma Kiwi tosaraiguc; Hulacgéjec.

Uñaguc ménda keczaciguc Kristoac ic qahac.

10 Wañu Kristonéŋ ewa qeriginaiguc keczaciguc képésic niñac séwiginanéŋ humumia wanžac, néŋ uñaginanéŋ solan dindiña niñac kekecyaguc wanžac.

11 Yesu humuc ic ionac sucgina igucnec meqeliyec iwac Uñanéŋ ewa qeriginaiguc keczaciguc, Kristo Yesu humuc ic ionac sucgina igucnec meqelimiyec inéŋ mia Uña Téréya ewa qeriginaiguc keczac iminéñec humucac buňa séwigina imi acguc meqeli énécmimac.

12 Imuac niñac dacmuna hécna neñaŋ imi taséninaguc, wañu tasénina imi séwigucac zéma séwiac siŋ méndacma kecbiñac ménda hezac.

13 Ini séwiac siŋ méndacma kecmuiguc, kileŋ humumu, néŋ Uñaguc séwiac wawaŋ meme imi qehumumuiguc, kekecguc kecmuac hezac.

14 Anutuac Uñanéŋ qindiñi énécmiyu kecanžu imi eneŋ Anutuac nañhéra wanžu.

15 Ini imi weleŋ qeqeac uña zénéŋ hirihiri wawaŋa imi ménda késa keczu, néŋ naŋa éséc kekerawac uña énécmiyu keczu. Imuac niñac iwac mia Abat[†] mañgoc zéma qacanžu.

16 Uña Téréya ejeyaoc, qeri uñaninaguc, nini Anutuac nambérac kecziŋ imuac héipuc waŋ nénécmianžac.

17 Nambérac héra kecziŋiguc imi mératéc meme ic wanžiŋ. Imi mia méñac qahac, néŋ Anutuac mératéc ic, Kristoguc momacnec mératéc ic wambinjac hezac. Imuac niñac i guc momacnec edamuninaguc wambin zé zérabéra imi acguc i

† **8:15:** Aram aciguc Mañgoc.

guc momacnec mihicñiwijac hezac.

*Kecma edamuninaguc
wambijac hezac.*

18 3érabéra deguc mihicñianziŋ imuac nimba efeſia wanžac. Waňu iminéŋ kecma edamu hicñi nénécmimac imuac sécyá ménda wanžac.

19 Anutunéŋ 3éyu hicñidacgic moczoŋ yanda iminéŋ Anutuac nambérac héra hicñimu niŋac ewa ewa wamma mambéc kecžu.

20 Hénia imi yomuhuc; 3éyu hicñidacgic momac yanda imi, iwawai héla qahac imuac weleŋ qema kecžu. Waňu imi mia eŋaŋ siŋgina qahac, néŋ Maŋgoc waŋénéc énécmia iwac ewa siŋ méndacma imuhuc hicñi énécmizac;

21 3éyu hicñima kekec imi acguc iwawai houhouyawac weleŋ qema kekec imuacnec hulac énécmiyu Anutuac nambérac héra ionac kekec edamuyaguc imuac toroqema qutuma kecmu.

22 Iwawai 3éyu hicñima kecžu imi moczoŋ yanda momacnec yaiwisisiŋ wamma merac memeiguc qenžeŋ qeanžu ésécnec wamma érékecma deguc, imi neŋaŋ nindaczin.

23 Imi sac qahac, Uŋa téreyawac héla gocmia walac walac hicñihicñiya‡ anjéŋ tima kecžin neŋaŋ imuhucyanec ewa qerininanéŋ yaiwisisiŋ wamma naŋawac séc nénépésima séwinina boŋ héré menénécmimac niŋ mambéc kecžin.

24 Neŋaŋ imi qerininanéŋ mambéc wamma kecma anjéŋ titi mihicñiyiŋ. Waňu kicninanéŋ hémbijac séc imuac ménda mambéc

‡ **8:23:** Hénia imi Kristo Yesu.

kecanziŋ. Mérénéj kiwaiguc hemizac imuac mambéc wammac?

²⁵ Waļu neŋaŋ iwawai ménda hénziŋ imuac mambéc wanziŋiguc qeri bénzéŋiguc mambéc wambiŋ.

²⁶ Imuhuyanec Uŋa imi acguc kuc mama ni-naiguc méra nénécmianzac. Neŋaŋ némac acnéŋ dimuhuc zéwelec wanni sécgémac imi ménda ninziŋ, néŋ Uŋa ejeyaoc neŋaŋ niŋac wamma acnéŋ zéwiŋ zé osiosiya imuac séciguc yaiwisisiŋ wamma zéwelecanzac.

²⁷ Waļu Uŋjanéj Anutuac ewa siŋ hezac séc méndacma ic embac téryea ionac zéwelecanzac. Imuac niŋ qeri héhéŋ miŋina Anutunéj Uŋawac niŋiŋ imi bec nindaczac.

²⁸ Neŋaŋ ninziŋ ésécnec, Anutunéj ewa siŋ heyec séc unuruyec. Waļu goi héihéi wammianzu ionac muru imi iwawai moczoŋ yandanéj qenanjé amuma iwawai hiabia mihicni énécmianzac.

²⁹ Anutunéj ejeya Naŋa imi dacmuna sasala sucginaiguc walacgina wammaq niŋac, becarunec niŋénécmiyec imi eneŋ ejeya Naŋa ésécnec kecmu niŋac walac gési énécmiyec.

³⁰ Waļu walac gési énécmiyec imi unuruyec. Waļu unuruyec imi onac solaŋ dindiŋa zéénécmiyec. Waļu solaŋ dindiŋa zéénécmiyec imi meyac énécmiyu edamuginaguc waŋgic.

Anutuac goi héihéi Kristoguc hicŋitegirec.

³¹ Waļu neŋaŋ haka imuac dimuhuc zéwiŋ? Anutunéj nonac wamma keczačiguc mérénéj hia hažéc waŋ nénécmimac?

32 Eñeya Naña imi ménda aŋgén tima momac yanda neŋaŋ niŋac wamma wai nénécmiyec inéŋ dimuhuc iwawai tosara moczoŋ yanda imi i gúc momacnec ewa hiawac ménda nénécmimac me?

33 Solarj dindinjá zéyec imi Anutu mia, waŋu mérénéŋ Anutuac gési énécmimia imi aciguc hia onopocmuac séc?

34 Mérénéŋ képésicninaguc zéma hia zétecgé nénécmimacac séc? Yesu Kristo inéŋ mia nonac niŋ humuyec. Waŋu humuyec sac qahac néŋ muŋguc qelima yarec. Yacma ou emma Anutuac méra héiyaiguc kecma nonac niŋ héipuc wamma zéwelec waŋanžac.

35 Mérénéŋ Kristoac goi héihéya igucnec hia elicgé nénécmimacac séc? Manambatuc me, qenzeŋ manzeŋ me, nununesi me, béti me, séwi usu qahac kekec me, zérabéra me, sou?

36 Kiwi méŋ yomuhuc ooyawac hezac; Nini guac niŋ wamma kaiwe herec humumia nunuhéi wanžu. Waŋu nonac niŋgic rama unuheric wawaŋowac buŋa tanec waŋec.

37 Waŋu neŋaŋ imi réwéri imuhyua me imuhucyaiguc kecma goi héihéi waŋ nénéc mianzaciſuc séc méŋ ogicqogic waŋanžiŋ.

38 Imuac ni yomuhuc niŋseli nénéŋa wanžac; Humucnéŋ me, kekecnéŋ me, kua meme uŋa eneŋ me, héŋgaleŋ miŋina eneŋ[§] me, iwawai imuhucya deguc heheyánéŋ me, biaŋ hicŋi hicŋiyánéŋ me, kucginaguc méŋnénéŋ méŋ me,

39 Iwawai ounec mamayanéŋ me emunec éré éréyanéŋ me, tosara méŋnénéŋ méŋ moczoŋ Miŋ

§ **8:38:** Kiwi tosaraiguc uŋa biria.

Kewunina Yesu Kristo iwac qeriaiguc Anutuac goi héihéi hezac goi héihéi imuacnec mia elicgé nénécmimacac séc qahac.

9

Anutuac ewa siŋ téréya.

¹ Ni Kristoac qeriaiguc ac héla zézua, néj ac ikoc ménda zézua. Nuac ewa solanjanéj Ùŋa téréyawac qeriaiguc héipuc wannémma yomuhuc zéauzac;

² Nuac muru ewa biric yanda henénzac. Waŋu ewa qerinaiguc qenzenj manzenj ménda misi misiyanéj hezac.

³ Ni nena séwiŋawac dacmuna hécnna, sac kitichécna ionac niŋac wamma saecgé nénéja wamma Kristoac murunec hia qetecgé nénéja wambacnec séc zéma zéweleri.

⁴ Ienerj mia Israel ic. Waŋu Anutuac naŋhérawac buŋa zéma eebipi zéma zíkižiki ac ooya zéma héna ac énécmimia zéma mepé qepési ai buŋa zéma sisipac acginaguc.

⁵ Yanda hécnina imi acguc ionac buŋa, waŋu baecac séwiiguc imi Kristonéj ionac murunec hicŋiyec. Waŋu Kristo imi mia iwawai moczoŋ yanda imi onogicma ou kecžac. Waŋu Kristo imi nalé tetecgia qahac mepé qepési wammiwiŋac hezac Anutu imi mia, hélacnec!

⁶ Waŋu Anutuac ackuažéc imi sigima mazac tanec ménda wanžac. Israel ionac murunec hicŋihicŋiya imi Israel ic héla ménda wandacgic.

⁷ Waŋu Abarahamac qelihéra imi acguc qelihéra héla ménda wandacgic, néj Isakawac murunec

hicñihicñiya sac qelihécgá zé énécmimia wammac zéyec.

⁸ Imi mia séwiguc qelihéranéj Anutuac nambérac héra qahac, néj zikižiki acac nambérac héranéj héla gocmia zéma niñéncmiyec.

⁹ Wañu zikižiki ac imi mia yomuhuc; Yawuñ oumuac nalé imuhyucyanec muñguc hamaj, wañu Saranéj nañaguc wammac.

¹⁰ Wañu imi sac qahac, Rebeka imi yandanina Isaka momacguc iwac murunec hériyaguc wañec.

¹¹ (Wañu Anutuac ewa siñ iminéj wawan meme igucnec qahac, néj ic méjäc méj ningésima ururumac ionac muru sac seligimac niñäc hezac. Wañu hénia imi zéaumañ zé

¹² nañ héréra ménda mihicñi érécmiyu haka hia me biria méj ménda wañocnec) Rebeka yomuhuc ézéyec; Kunej néj komora weleñ qemimac.

¹³ Imi mia kiwi méj yomuhuc ooyawac hezac séc hicñiyec; Yakop siñ nimmima Esau héñara mezua.

¹⁴ Imuac neñaj dimuhuc zéwiñ? Anutuaru képésic hezac me? Qahac téngéj!

¹⁵ Inéj Mose yomuhuc ézéyec; Méjäc méj ewa biric nimmañ iwac mia ewa biric wammamañ. Wañu méjäc méj wéséna wanžac iwac mia wéséna nimmimañ.

¹⁶ Imuac niñäc imi mia ic méjäc ewa siñ igucnec qahac, wañu ic méjäc seliseli igucnec qahac, ewa biric miñina Anutuac murunec haanzac.

¹⁷ Ac méj Faraoac zéyec imi kiwiiguc yomuhuc ooyawac hezac; Ni guac muru nuac kucna

mewininima nuac qacna baera baera zéau énécmimanj niñac gi meyacgénzua.

18 Imuac Anutunéŋ ewa siŋa méndacma méŋjac imi ewa biric wammima méŋjac imi ewa seli mihicŋi mianzac.

Anutuac qeri biric zéma goi héihéi.

19 Waŋu ac bakia yomuhuc nézéwésémanj gezaŋ; Imuhuc waŋu Anutunéŋ némac niñac képésicninawac hochoc ai mekeczac me? Mérénéŋ iwac ewa siŋ qetalimacac séc?

20 O baec ic, gi mérénéŋ Anutuac ac bakia melenzaŋ? Iwawai méŋnéŋ minjina mihicŋi miyec iwac zéma Némac niñac ni yomuhuc mihicŋi nénnec? imuac hia zémac me?

21 Miŋ Kewuc nomuŋ memenéŋ qakéŋ dac momacguc iminéŋnec kewuc éréhéc memanj zéma, méŋ ai eeyagucac buŋa waŋu méŋ ai biriawac buŋa wammac zéma eŋeya siŋa méndacma hia ménda memac me?

22 Anutunéŋ qeri biric waŋ énécmima eŋeya kuha mewinini énécmiyu héŋtegicmu niñac kewuc qeri biricac buŋa, mebirí énécmimiawac zéréŋ qéréŋ wandac wandara imi nalé horua gum bénzénzéŋ waŋ énécmimac iguc dimuhuc zéwiŋ?

23 Waŋu kewuc méŋ walac memézézéŋ wandac wandara imi wagicma wéséniniŋ wammima ai eeyaguc méŋjac buŋa qemima kekec edamuyaguc kuaya qeqeya imi énézéyu hémmu niñac imuac waŋeciguc dimuhuc zéwiŋ?

24 Neñaj imi Yuda ic me ic enia ionac sucgina igucnec héihéré nénécmimia kewuc nomuŋ imi mia.

25 Hoseawac kiwiiguc acguc yomuhuc zézac; Ni nuac ic embac qahac ionac mia nuac ic embachécna zéénécmimaj. Waŋu ic embac ménda sinniŋ énécmiyi imi onac ic embac sorochécna zéénécmimaj.

26 Waŋu ic embac tosara nuac ic embac hécna qahac zéénécmimia ionac baec igucnecnéŋ, Anutu kekecyaguc iwac nambérac héra zé énécmimia wammu imuhuc zéyec séc hicŋi nénécmizac.

27 Waŋu Yesaianéŋ Israel ic onac niŋac yomuhuc qacma zéyec; Israelac qelihéra ieneŋ konduŋ ginginjawac sakasac ésécnec sasala wammu, néŋ bakia wai énécmimia imi onac sac kekec hémbénaja mihicŋi énécmimac.

28 Hénia imi yomuhuc; Miŋ Kewunéŋ bae-ciguc ackuažéc imi focialc meselimaguc aiya metecgémac.

29 Yesaianéŋ walac yomuhuc zéyec éséc; Waŋu Miŋ Kewu pupunda ginanéŋ sucnina igucnec wariha méŋ ménda wai nénécmiwacnec nini imi Sodom zéma Gomora ésécnec birima qahac wambinjneč.

Israel ieneŋ ewa éréhéč wamma ménda ninzéŋgégic.

30 Imuac bec néma ac zéwiŋ? Ic enia ieneŋ kekec solanjawac ménda nesima keŋgic ieneŋ mia kekec solanja mihicŋigic. Imi mia solan dindinjá ninzéŋ ninzéŋ igucnec.

31 Waŋu keckec solanawac héna ac nesima kenjic Israel ic ieneŋ imi héna ac imuaru keŋ bipigic.

32 Imi némac niŋ? Imi mia ieneŋ ninzéŋ ninzéŋiguc ménda héima namma wawaŋ memeiguc héima naŋgic. Waŋu imuac niŋac mia ieneŋ qonzontonj gégéyawac hociguc qonzon tonjégic.

33 Kiwi ménj yomuhuc ooyawac hezac; Héngic neŋ qonzoŋ tonjégéyawac hoc zéma maunu unuyawac baŋa ménj Zion amaiguc haiwa hemac. Waŋu ménjnénj ménj i ninzéŋgé mimaciguc gamu mamasuŋ ménda wammac.

10

1 Dacmuna hécna, ewa siŋna zéma zéwelec welecna imi Israel ic ionac niŋac wamma aŋgén tiénécmimac niŋac Anutuac muru haianzua.

2 (2a) Ni yomuhuc héipuc ac wanžua;

3 Ieneŋ imi Anutuac solan dindiŋa imi ménda niŋasarima eŋaŋ solan dindiŋa imi meyacgéwíŋ zé ai yanda mema Anutuac solan dindiŋa imuac méra bawu ménda kecgic. **(2b)** Imuac niŋac, ieneŋ imi Anutuac wamma seliseli waŋgic, néŋ niniŋ solanaiiguc ménda héima naŋgic.

4 Kristo imi ninzéŋ ninzéŋ ic moczoŋ yanda solan dindiŋa mihični énécimímaŋ zé héna acwac tetecgia wanžac.

5 Mosenéŋ yomuhuc oyecac hezac; Haka solan héna ac igucnec hahaya wanjanzu imi eneŋ solan dindiŋa imuacnec héima kecmu.

6 Waļu solaj dindiňa ninzéŋ ninzéŋ igucnec hahayanéŋ yomuhuc zézac; Geŋga ewa qerigaiguc mérénéŋ kurumeniguc emmac imuhuc ménda zéwésémaŋ. Imuhuc zéna niŋni mérénéŋ kurumeŋ igucnec Kristo hia wagicma mamac zézaŋ tanec wammac.

7 Me mérénéŋ humumia ionac baec dumuňaiguc hia hingacmac ménda zéwésémaŋ. Imuhuc zéna niŋni mérénéŋ Kristo humuc ic sucgina igucnec hia wagicma érémac zézaŋ tanec wammac.

8 Imuhuc qahac, néŋ dimuhuc zézac? Ac kuažéc imi kuagaiguc zéma qerigaiguc hosucgu hezac zézac. Imi mia ninzéŋ ninzéŋac ackuažéc zéauanžin̄ imuac mia imuhuc zézac.

9 Guac kuaganéŋ Yesu imi Miŋ Kewu keczac zéma zéauma Anutunéŋ i humuc ic ionac sucgina igucnec meqelimiyeč imi ewa qeriganéŋ ninzéŋ géwésémaŋ iguc gi imi aŋgén̄ tigéŋgéja wammac.

10 Ic méŋ imi, ewa qerianéŋ ninzéŋgéma solaj dindiňaiguc kerenjanžac. Waļu kuayanéŋ zéauma aŋgén̄ titiiguc kerenjanžac.

11 Kiwi téreyanéŋ yomuhuc zézac éséc; I ninzéŋé mimac ionarunec méŋjac méŋ gamu qeqeiguc méndagucnec opocopora wammac.

12 Miŋ Kewu momacgucnén̄ ic embac momac yanda kewu waŋ énécmima i héihéré migic séc sécgé énécmianžac, imuac niŋjac Yuda ic zéma Girik ic sécnina imi ekac ekac qahac.

13 Imuac niŋjac méŋnén̄ méŋ Miŋ Kewuac qara qacmac imi aŋgéŋa timimac.

14 Waļu dimuhuc méŋjac méŋ ménda ninzéŋgé mianžu iwac mia hia qac hérému? Dimuhuc

méjāc méj surucya ménda nimma ninzéngé mimu? Wañu méjnénj ménda zéauénécmiyu dimuhuc nimmu?

¹⁵ Ménda méli énécmimia wañu dimuhuc kemma ackuažéc zéau énécmimu? Kiwi méj yomuhuc ooyawac hezac; Buña suruc hiabia kisamma hazu ionac héna tawégina imi hiabia soroc!

¹⁶ Wañu Isirael ic imi buña suruc hiabia ménda ninjohodacgic. Imuac mia Yesaianéj yomuhuc zéyec; Miñ Kewuna mérénénj ackuažécnina imi ninzéngégic?

¹⁷ Hénia imuac niñac ninzéj ninzéj imi ackuažéc niñanžijj imuacnec haanzac. Wañu ackuažéc imi Yesuac buña suruc hiabia imuacnec haanzac.

¹⁸ Wañu zéwa ningic; Ienej imi ackuažéc méj ménda niñigic me? Imi qahacgucnec! Kiwi méj yomuhuc ooyawac hezac; Ewa héténgina imi baec séc kereñdarec. Wañu ackuažécgina imi baec tetecgiaiguc kereñdarec.

¹⁹ Wañu nej yomuhuc qesi énéc Mizua; Israel ic ienej ménda niñasarizu me? Mosenéj yomuhuc zéyec; Ni hénaorij hécna qahac imi énepésima Yuda ic ini nimbupuc mihicnj énéc mimañ. Wañu ic embac tosara niñtegic qin̄tegicgina qahac imi énepésima qeri biricgina mihicnj énéc mimañ.

²⁰ Wañu Yesaianéj poriña qahac Anutuac kuaya mema yomuhuc zéyec; Nuac niñ hohoc ai ménda meanjic ienej imi ni mihicnj néñgic. Wañu zéquesi ménda wañ néñanjic ionac muru hicnj énéc miyi.

²¹ Wañu Israel ionac niñac yomuhuc zéyec;

acna ménda ninjohoma acqeqe waŋanžu ionac mia kaiwe herec mérana terere énécmianzua.

11

Israel ic sasalanéj ewa seli waŋgic.

¹ Imuac nej muŋguc yomuhuc qesi énécmizua; Imuhuc waŋu Anutunéj ic embachéra nesi nénécmiyu moczonj séŋganŋej kendaczin me? Qahacgucnec! Ni acguc Israel ic, Abarahamac qeli, Benzaminac hicŋisai igucnec.

² Anutunéj ic embachéra walac niŋnénécmiyec imi héŋacnina ménda meyec. Kiwi téreyaguc Eliawac niŋ yomuhuc zézac imi ini ménda ninžu me? Elianéj Israel ic embac aciguc onopocma Anutu yomuhuc zéwelerec;

³ Miŋ Kewu, ieneŋ guac kua meme ichécgá unuhumudacgic. Waŋu guac ʐaki téreyaga imi qetecgégic madarec. Waŋu ni sac wainéŋgic kecžuawac deguc ni acguc nuhumiwiŋ zé hochoc ai mema kecžu.

⁴ Imuhuc zéyu Anutunéj ara dimuhuc meleŋ miyec? Nej ic embac hécná tosara baniara Baalac muru simiŋ ménda héimianžu 7,000 nena buŋa wai énécmiwa kecžu.

⁵ Imuhucnec nalé yomuac acguc Anutunéj ewa hiawac tosara wai énécmiyu iwac buŋa kecžunec.

⁶ Ewa hia niŋac imuhuc hicŋi nénécmizaciguc, wawaŋ memenina niŋac imuhuc hicŋi nénécmizac zéwiŋac séc qahac. Imuhuc zéwiŋac séc wambacnec ewa hia iminéj ewa hia héla ménda wambacnec.

7 Waṇu dimuhuc niŋac? Iwawai Israel ieneŋ hochoc ai megič imi ménda mihičnjigic, néŋ gési énécmimia ieneŋ sac imi mihičnjigic. Waṇu tosara wai énécmimia ieneŋ imi ewa seli wandacgic.

8 Imi mia Anutunéŋ ionac muru imi ewa soho zéma kic hilic zéma gezac héhéŋ mihičnjí énécmiyecac érékecma deguc wanžac. Ac imuhuc ooyawac hezac séc imuhuc hicijizac.

9 Wanju Dawidinéŋ yomuhuc zéyec; Nene dokuginawac karocyanéŋ leletuc zéma simba zéma iwawai qonžon tonjé énécmianžac ésécnec wamma kitiwa meleŋ énécmimac.

10 Wanju kicgina siŋi déŋgéyu ménda hima hémmuac séc waṇu, gemacgina imi hémbénajá milicgédacmac.

Oliwa ic hélaiiguc haséŋ oliwawac hawa lagula mema toroqeqeyá waŋec.

11 Zéwa niŋgic, ac imuhuc heyu bec, Ieneŋ mama unumac niŋac qonžon tonjégic me? Imi qahac! Aŋgén titiac buŋanéŋ ic enia ionac muru kerenđaruguc Israel ic embac ieneŋ nimbupuc nimmu niŋac wai énécmiyu képésic waŋgic.

12 Képésic wawaŋ ginanéŋ melemma baera baera ic embac ionac mériaj waṇu, maqeqe ginanéŋ ic enia mériaj imuhuc mihičnjí énécmizaciguc, howiacnec kuaya qeqeya ginanéŋ mériaj dimuhucya mihičnjí énécmimac!

13 Ni ic enia onac niŋ zézua. Ni ic enia onac méliméli ic wamma kecma, ai imuac nimba ee-bipiyaguc waŋanžac.

14 Imi mia ai imi mema sac taséhécna nimbupuc mihicŋi énécmima sucgina igucnec dahecac séc mehiaru énécmimaŋ zé wanžua.

15 Nesi énécmiyu keŋkeŋa iminéŋ baec ic tosara Anutuguc ala kekec mihicŋi énécmizaciguc, munjuc énéc énepésianéŋ iwawai tosara qahac, néŋ humuc igucnec kekec imi mihicŋi énécmimac?

16 Gocmia walac wažiyu megic iminéŋ téréya waňu saméŋ iminéŋnec ooya imi acguc téréya wanžac. Waňu žalia imi téréya wanžaciguc, imuac hawaya hawaya imi imuhucyanec moczoŋ téréya wanžu.

17 Waňu imuac hawa tosara hézéŋia hézéŋgia waňu gi haséŋjac oliwa néŋ ionac sucginaiguc toroqe géŋgéŋa wanecac oliwa héla imuac žalia igucnec doku halécyä héréma kecanžan.

18 Imuac hawa walaha tosia imi onogicma séwi eŋeŋ ménda wambésémaŋ. Imuhuc wambésémaŋiguc, hénia yomuhuc niŋyacgéwésémaŋ; Geŋ oliwa žalia ménda méra mima nanžan, néŋ oliwa žalianéŋ gi méra gémma nanžac.

19 Duňa yomuhuc žéwaŋ niŋac; Imi mia ni imuac toroqe némmac niŋac hawa tosia imi hézéŋia hézéŋgia wanjec.

20 Imi hélacnec. Ieneŋ imi ménda ninzéŋgégic hézéŋgé énécmiyec. Waňu geŋ imi ninzéŋgéma namma kecanžan. Imuac niŋac séwi eŋeŋ ménda wamma néwéciguc bac yandi yandi wamma kecbésémaŋ.

21 Anutunéŋ oliwa eŋeya hawahéra téŋgéŋ ménda wai énécmiyu kecgiciguc, gi acguc hia

ménda waigéñu kecbésémañac hezac.

²² Imuac bec Anutuac goi héihéiya zéma qeri gericya imi héj tegicbésémañ. Mama unuyec ionac imi gericya mihicnj énécmiyec, néj guac muru imi goi héihéi wañgénec. Imuac mia gi imi ménda misimanec goi héihéiya qeriaiguc kecbésémañ. Qahac wañu, gi acguc qericgémmac.

²³ Ienej acguc ninzéñu ninzéñu qahac kekec imuaru kecgic ménda horugimaciguc, Anutuac muru toroqe énécmmimacac kuha hemizac imuac ninjac munjuc toroqe énécmmimac.

²⁴ Gi haséñac oliwa ura igucnec qericgéngéja wanjec. Wañu ama oliwa héwiña titiya imuac uraiguc toroqe géngéja wanjec. Wañu oliwa hawa téngéj imi ienej, eñaj oliwa ic neñgocginawac muru séc dimuhuc onogicma toroqe énécmmimia wammac?

Yuda ic imi kecma ackuažéc qeriaiguc kereñdacmu.

²⁵ Ala hécna, ini séwi eñej ménda wammu ninjac ac saña youmi ini ménda nimmu niñac ménda wançua. Ac saña imi yomuhuc; Ic enia ionac qétégina ninju heyec séc harédacmu nalé imuac séc Israel ic ionac sucgina igucnec tosara imi ewa seli wamma kecmu.

²⁶ Wañu imuhuc mia Israel ic embac moczoñ anjéngina tiénécmmimia wammac. Kiwi méj yomuhuc ooyawac hezac; Anjéj titi icnéj Zion igucnec hama Yakopac qelihéra ionac murunec Anutu eeya ménda héimianzu imi metecgé énécmmimac.

27 Neñ ionac képésicgina auénécmimaj nalé imuaru ionac muru nuac sisipac ac yomuhuc hélaguc wammac.

28 Buňa suruc hiabiaiguc imi ieneñ onac niñac wamma Anutuac hažéchéra waŋgic, néñ gési énécmimia imuac aiiguc imi ionac yanda hécgina niñac wamma ionac goígina héínécmiyec.

29 Anutuac ewa hiawac sese zéma héihéré énéc énécmiaiguc imi ewa éréhéc mén ménda hemizac.

30 Ini becnec imi Anutuac muru acqeqe wamma kecgic. Waňu deguc imi Israel ionac acqeqe niñac wamma goi héihéi waŋ énécmiyec kecžu.

31 Imuac ienen imuhucyanec deguc Anutuac goi héihéi onac muru hezac ésécnec goi héihéi waŋ énécmimac niñac deguc ac qeqeiguc kecžu.

32 Imi mia Anutunéñ ic mocžon yanda wésé niniŋ waŋ énécmimaj zé ac qeqetaliiguc onopocma qaté énécmiyec.

Anutuac goi héihéi.

33 Yei Anutuac niňtegic qin̄tegic zéma niniŋa imi qeyu hingac hingara. Iwac niňgésigési ai imi niňtegicbiňac séc qahac! Waňu héna tianžac imi méndacmiwiňac séc qahac.

34 Mérénéñ Miň Kewuac ewa qeria imi ninžac? Mérénéñ iwac zémindiňi icya kecžac?

35 Mérénéñ walac Anutu iwawai mén miyecac kitiwa hia meleň mimiawac séc? Imi osiosiya.

36 Imi mia iwawai mocžon imi miň kewu iwac murunec zéma inéňnec hicňima iwac muru liliŋgema keňanžac imuac mia. Qac bunjayanéñ iwac muru hehe seli hema emma hemac! Hélacnec!

12

*Séwininanéj Anutuac ocmuŋ
tévéya wammac.*

¹ Imuac bec, dacmuna hécna, Anutuac wésé niniŋiguc zéseli énécmizua; Eŋaŋ séwigina imi mulumanaŋ tévéya kekecyaguc waŋu Anutunéj hémma ségiségi wammacac séc héimimu. Iminéj mia qeri uŋaginawac mepé qepési héla wammac.

² Ini imi baec yomuac nanaŋ imuhucya ménda méndacmu, néŋ waigic Anutunéj ewa qerigina héiqelima meqeli énécmiyu Anutuac ewa siŋ hiabia, eeyaguc, zéma solanja imi niŋtegicmu.

³ Anutunéj sese néjec imuac séciguc sucginaiguc icya icya keczu onac mia yomuhuc énézéza; Zénimmuac séc hezac héna imi ogicma niniŋ tosara ménda doŋgéma zénimmu, néŋ Anutunéj icya icya ninzéŋ ninzéŋ méndéŋ énécmiyec imuac séciguc niŋtegic qinjtegic wamma zénimmu.

⁴ Neŋaŋ imi séwi momacguc imuaru séwi taséhéra sasala késama keczin. Waŋu séwi taséhéra imi moczoŋ ai buŋa séc momacgucnec ménda késakeczu.

⁵ Imuhucyanec Kristoac qeriaiguc neŋaŋ sasala, néŋ séwi momacgucac taséhéranec wamma kecanzin.

⁶ Waŋu ewa hiaya méndacma ewa hiawac ai buŋa nénécmiyec imi eŋac eŋac. Imuac niŋac biaŋac ara zézé imuac ai késazaciguc imi ninzéŋ ninzéŋawac séhaiguc,

7 Waṇu welej qeqe ai késazac imi welej qeqe aiiguc, ackuažéc imuac kiwi ic ai késazaciguc imi kiwi ic aiiguc,

8 meme seli ai késazac imi meme seli aiiguc, halej haihai ai késazaciguc imi haihulac yandayaguc, galen ai késazaciguc mézétiti qahaciguc, waṇu wésé ninij waṇ énécmianžu imi enej ségiségi wamma memu.

Goi héihéiac haka.

9 Goi héihéigina imi ikocya qahac kecma haka biriawac surema haka hiabiaiguc qékétama kecmu.

10 Ala siŋiguc solanjanec siŋgina niŋamuma walac eegina héiamumu.

11 Mézétiti qahac seliseli wamma qeri uŋagina ewa siŋginaguc Miŋ Kewu welej qemimu.

12 Mambéc keckeciguc ségiségi wammu. Waṇu žéra béraiguc imi naŋselima kecmu. Waṇu nalé séc seliseli wamma žeweļec ai memu.

13 Ic embac téreyá ienej iwawai méŋac méŋ hocgic amunec qamunec waŋamuma heheŋgaŋgina qegic yandima kemma ic enia ionac acguc keŋ sécgé énécmimac.

14 Unu nesi wanj énécmigic mozocgé énécmima ménda saecgé énécmimu.

15 Ségiségi wanžu iniguc ségiségi wammu. Ewa biric wanžu iniguc ewa biric wammu.

16 Enjawu ewa momac wamma nanaŋ eŋeŋaiguc ewa qerigina ménda niŋkumumu, néŋ nanaŋ mamayaiguc kecmu.* Waṇu eŋaocnec niŋtegic qin̄tegic ic ésécnec ménda meeŋ amumu.

* **12:16:** Welenj qeqeac ai hia memaj žé niŋkumuma.

17 Méŋac méŋ haka biria waŋ énécmigic haka birianéŋ tasé kuku ménda wammu. Waŋu ic embac ionac kicginaiguc haka hiabia wamma kecmu.

18 Ini niŋgic eŋaoc wammuac séc waŋu, ic embac moczoŋ yanda iniguc luae qema kecmu.

19 Ala sorochécna ini eŋaoc hažécgina tasé kuku ménda waŋ énécmimu, néŋ Miŋ Kewuac qeri biriawac buŋa zéma haigic hemac. Kiwi méŋ yomuhuc ooyawac heyu imuhuc zézu; Hažéc ionac kitiba meleŋ meleŋ ai imi nuaru hezac imuac nenaoc meleŋ énécmiman, Miŋ Kewunéŋ zézac.

20 Waŋu néwécgeŋaiguc guac hažécganéŋ yaka niŋ humuyu nene gumuwésémaŋ. Waŋu doku niŋ humuyu doku mina nemac. Imuhuc wamma gi imi iwac oruhaiguc lokoc béləŋaguc tocgéna emmac.

21 Birianéŋ ménda gogicmac, néŋ haka hiabia wamma haka biria imi tidacgéná mamac.

13

Baec galeŋ ionac ac niŋtoho wammu.

1 Icy a icya imi galen hécgina ionac méra bacginu kecmu. Hénia imi yomuhuc, galeŋ ai buŋa méŋnénéŋ méŋ Anutunéŋ ménda niŋunec méŋ ménda hicŋima hezac. Waŋu galeŋ moczoŋ yanda imi Anutunéŋ kumu énécmiyecac keczu.

2 Imuac niŋac galeŋ buŋa ionac acgina qeqe imi Anutuac zézé seliawac ac qeqe wanžac. Waŋu imuhuc acgina logianžu imi eŋaocnec képésic imuac tasia mihicŋimu.

3 Galej ic imi haka hiabia wambij zéni bac yandi yandi ménda waŋ nénécmianzu, néŋ haka biria wambij zéni imuhuc waŋ nénécmianzu. Imuac gi imi ic méŋ kuhaguc iwac niŋ bac yandi yandi ménda wammaŋ zé ninžanjiguc haka hiabia wamma kecbésémaŋ. Imuhuc wanna mepési géŋgéŋa wammac.

4 Ic galej méŋ imi Anutuac welej qeqeya kecma guac muru kekec hiabia mihicŋi gémmaj zé keczac. Waŋu gi haka biria waŋanžanjiguc iwac mia bac yandi yandi wambésémaŋ. Inéŋ sou qaruc imi eŋdac ménda késa keczac. Imi mia Anutuac welej qeqe icya kecma méŋnén haka biria waŋu Anutuac qeri gericyawac welej qema képésicyawac kitiwa melej mianzac.

5 Hénia imuac niŋac méra bacginu kecmuac hezac. Imi mia Anutuac qeri geric imuac niŋac sac qahac, néŋ ewa qerigina solanja imuac niŋac momacnec imuhuc wammuac hezac.

6 Ienej imi Anutuac welej qeqe ichéra kecma nalé séc ai mema welej qeénécmianzu. Hénia imuac niŋac ini takis acguc haimuac hezac.

7 Imuac takis hénia hénia énécmimuac hezac imi moczoŋ énécmimu. Takis niŋac zégič takis énécmimu. Bac yandiyandi waŋ énécmimuac hezac ionac imi bac yandi yandi waŋ énécmimu. Eegina héi énécmimuac hezac ionac imi eegina hiénécmimu.

Ala waŋamuma qerinéŋ goihéihéi waŋamumu.

8 Ic méŋac méŋ taséginaguc ménda wammu, néŋ siŋ niŋamuma kekec imuac sac niŋgič taséginá wammac. Méŋnén ic tosara goigina

héianzaciguc ic imi mia héna ac moczoj
méndacdaczac.

⁹ Kaisero ménda wammu. Ic ménda unuhumumu. Kowu ménda nemu. Héipuc ac zéwíŋ
zé ac ikoc ménda wammu. Hémbaoc ménda
wammu. Wanju héna ac tosara hezac, néŋ héna
ac moczoj imi genja goiga héiamuanzanj imuac
séciguc alagawac goiya héimiwésémaŋ ac imuac
qeriaiguc hedaczac.

¹⁰ Goi héihéinéŋ alayawac haka biria ménda
wammac. Hénia imuac niŋac goi héihéi momacgucnénéŋ héna ac moczoj wandac wandara
wanžac.

Haka dimuhuc waŋamuma kecbiŋ?

¹¹ Waŋu nalé yomuac tanera bec ninjtegicma hakagina yomuhuc wamma kecmu. Kicga hima gau igucnec yacbésémaŋ imuac naléya imi bec hazac. Némac niŋ, walac ninzéŋgéma mambéc waŋinj éséc qahac, néŋ imi ogicma deguc anjéŋ titinina imi hosucgé nénécmizac.

¹² Siŋi imi keŋ keru bec ama gianjimaŋ zé wanžac. Imuac niŋac neŋaŋ siŋi tunumaŋac wawaŋ meme aténdacma edamuyawac bunda maleku héini hiŋgacmac.

¹³ Kaiweac séciguc wawaŋ meme ee héihéiyaguc qindinji amuma kecbiŋ. Kaižiliwenj zéma doku seliguc ewa soho qahac, kaisero zéma séwiac sinjiguc qahac, wanju euqeqe zéma nimbupuciguc qahac,

¹⁴ néŋ maleku éséc Miŋ Kewu Yesu Kristo héiamuma kecmu. Wanju séwiginawac siŋ niŋac

wamma séwiac ai* imi ménda niŋarenŋému.

14

Ninzéŋ ninzéŋ selia zéma ninzéŋ ninzéŋ békélacgia.

¹ Mérénéŋ méŋ ninzéŋ ninzéŋja kuha mamaya kecma niŋ éréhéc waŋu zésure ménda wammimiu.

² Mén imi iwaiwai moczoŋ efima nemacac séc ninzéŋ ninzéŋ selia késa keczac, néŋ méŋ imi ninzéŋ ninzéŋja békélacgia imuac zungua sac neanzac.

³ Nene imuac me imuac efima neanzac inéŋ nene tosara ménda neanzac iwac niŋu mamaya ménda wammac. Waŋu nene tosara ménda neanzac imi acguc nene imuac me imuac efima neanzac i képésicyaguc ménda zémimac.

⁴ Gi mérénéŋ ic méŋac weleŋ qeqeya niŋgésima keczaj? Nanaŋ selia me maqeqeya imi moczoŋ ejeya minjinanéŋ niŋu hezac. Miŋ Kewuninanéŋ hia meselimiyu nammacac séc. Imuac i imi Anutunéŋ naŋgéy hia naŋselimac.

⁵ Ic méŋnénai ai meme méŋac niŋu tosara onogicma téreyá waŋanžac. Waŋu ic méŋnénai niŋu ai meme moczoŋ sécgina momacguc waŋanžac. Imuac waigic ic ejac ejac niniŋginaiguc niŋselima zému.

⁶ Ai meme méŋac niŋu téreyá wanžac imi mia Miŋ Kewuac niŋac wamma imuhuc eeya héimianžac. Waŋu iwawai méŋac méŋ efima neanzac imi acguc Miŋ Kewuac niŋac wamma

* **13:14:** Képésic ac siŋniŋ.

imuhuc waŋanžac. Waŋu iwawai méŋjac méŋ niŋgésima ménda neanžac imi acguc Miŋ Kewuac niŋjac wamma imuhuc wamma Anutu ewa hia ac ézéanžac.

⁷ Neŋan̄ murunec méŋnéj méŋ eŋeya niŋjac ménda kecanžac. Waŋu méŋnéj méŋ eŋeya niŋjac ménda humuanžac.

⁸ Kecbiŋiguc Miŋ Kewuninawac niŋjac kecbiŋ. Waŋu humuwinjiguc imuhucyanec Miŋ Kewuni-nawac niŋjac humuwiŋ. Imuac Kecbiŋiguc me humuwiŋiguc séc nini Miŋ Kewuac buŋa wanžiŋ.

⁹ Hénia imuac mia Kristonéj humumia zéma kekecginaguc momacnec Miŋ Kewu waŋ énécmiman̄ zéma humumaguc muŋguc qelima yarec.

¹⁰ Waŋu neŋan̄ moczoŋ Kristoac gésigési tatac imuac wésiaiguc nambiŋac hezac. Imuac gi némac niŋjac dacga me munaga gésimiŋan̄? Waŋu némac niŋjac dacga me munaga mematiti wammianžan̄?

¹¹ Imuac mia kiwi méŋ yomuhuc ooyawac hezac; Miŋ Kewu zézacnéj; Ni hélacnec keczua, imuac simiŋina séc simiŋ héinéndacmu. Waŋu ezelaŋgina séc Anutuac muru zéhicŋima mepésimimu.

¹² Imuac neŋan̄ murunec icya icya Anutuac muru eŋeya aiya meyec séc zéhicŋi mimacac hezac.

¹³ Imuac bec neŋaočnec ménda zégési waŋamuwiŋ. Néŋ dacga me munagawac muru qonžontoŋ gégyawac baŋa me manam batucac iwawai méŋ ménda haimiwéséman̄.

¹⁴ Ni Miŋ Kewu Yesuac qeriaiguc niŋasarima

ninzéngéanzua imi mia yomuhuc; Iwawai méjnénéj méjé* zapi qeqeyaguc ménda wanzac, néj iwawai méjáç niñu zapi qeanzac iwacnec sac iminéj zapi qeqeyaguc wanzac.

¹⁵ Nene gi neanžaj imuac niñac dacga me munaganéj niñ yéwérizaciguc gi imi goi héihéiiguc ménda wanžaj wanzac. Kristonéj alagawac niñac wamma humuyec, imuac gi nene niñac wamma ménda mebirí miwésémañ.

¹⁶ Imuac ini galen megic haka hiabiagina imuac niñac wamma qeqetali ac zéénécmiwu niñac.

¹⁷ Anutuac héngaleñ ama areña yanda imi nene doku nezéléléñiguc ménda hezac, néj Uŋa téreyawac qeriaiguc solaj dindiňa zéma luae zéma ségiségi wamma kekec iminéj mia hezac.

¹⁸ Némac niñ, haka imuhuc wamma Kristo weleñ qemizac imi Anutunéj aŋgéj timimacac séc wanzac. Waňu baec ic ieneñ acguc imuac ningic sécgémac.

¹⁹ Imuac bec neňaj luaeac buňa zéma meme seli ai imuac mia nesima kembij.

²⁰ Nene niñac wamma Anutuac ai imi ménda hézéj géwésémañ. Nene moczoñ yanda imi hiabia. Waňu ic méjnénéj nene mén alaya ménda neanžac imi kiwaiguc nema meyéwéri mimac imi hiabia qahac.

²¹ Waňu yaŋ beric, waiŋ selia, me iwawai tosara ménda nema alaga qonzontongé mimia ménj ménda wambésémañ iminéj haka hiabia soroc wanzac.

²² Imuac ninzéj ninzéŋga imi Anutuac ki-

* **14:14:** Nene hénia hénia.

waiguc genja muru késa kecbésémaŋ. Ic méjnéŋ haka mén̄ wammaŋ zé hiabia zéma ninzéŋgéma wammaguc eŋeyə haka imuac ménda zégési amamaciguc zézé ségiségiyaguc wanžac.

²³ Ewa éréhéc wamma neanzaciguc imi, ninzéŋ ninzéŋ igucnec qahac imuac niŋac képésicyaguc zémimia wanžac. Wawaŋ meme ninzéŋ ninzéŋ igucnec ménda hahaya imi moczonj képésicyaguc wanžac.

15

Yesuac séciguc wamma neŋaŋ ewanec ménda kecbiŋ.

¹ Kucninaguc nini imi tosara kucgina mamaya ionac qeka meka hakagina imi bisiqatéŋ waŋ énécmima kecbiŋ, néŋ neŋacnec ségiségi ménda mihičŋi amuwiŋ.

² Neŋac neŋac imi haka hiabiawac alahécnina meyac énécmiwiŋ zé ségiségi mihičŋi énécmiwiŋ.

³ Kristo acguc eŋeyə ewa hia niŋac ménda wanjamuyec. Kiwi yomuhuc ooyawac hezac; Zébiri qébiri wanžéŋgic ionac zébiri qébirinéŋ nuac qacnaiguc mazac.

⁴ Ac kuazéc becnec ogic imi neŋaŋ paken ac wammaq niŋac ogic. Imi mia neŋaŋ gum bénzénzéŋjiguc bisi qatéŋ wamma kecni kiwi téryea iminéŋ naŋgé nénécmiyu kic hihi wamma kecbiŋ niŋac imuhuc ogic.

⁵ Deguc gum bénzénzéŋ zéma qeri efiefi minjina Anutunéŋ waŋ énécmiyu ini Kristo Yesuac séc méndacma eŋawu ewa momac wammu niŋac imuhuc waŋ énécmiyec.

6 Imuac mia ewa qeri momacguc zéma kuagina momacnec Anutu Miŋ Kewunina, Miŋ Kewu Yesuac Maŋgocya mepé qepési wammimu niŋac imuhuc waŋ énécmiyec.

Buŋa suruc hiabia imi Yuda ic zéma ic enia momac yanda neŋaŋ buŋa.

7 Imuac niŋac Kristonéŋ neŋaŋ nénépésima Anutu mepésimiyec ésécnec ini acguc épésiamumu.

8 Énézéwa ninjic; Kristonéŋ Anutuac ac héla niŋac wamma séwi tasé hericheric haka imuac weleŋ qeqe ic waŋec. Imi mia sisipac ac yandagina ionac waŋ énécmiyec imi meselimanj zé imuhuc waŋec.

9 Imi mia ic enia ieneŋ wésé nininjá niŋac wamma Anutu mepésimimu niŋac imuhuc waŋec. Imuac mia kiwi ooya méŋ yomuhuc hezac; Imuac bec ni baera baera ic embac ionac sucginaiguc Miŋ Kewu gi ewa hia ac gézéma qacga mepésima legic héigémmanj.

10 Waŋu muŋguc yomuhuc ooyawac hezac; Baera baera ic embac hénia hénia ini imi, Miŋ Kewuac ic embachéra iniguc ségiségi wammu.

11 Waŋu muŋguc yomuhuc zézac; Baera baera moczoŋ Miŋ Kewu mepési mimu, baera baera ic embachéra ini legic héimimu.

12 Waŋu Yesaianéŋ yomuhuc zézac; Yesiac ʒali méŋnén̄ baera baera ic embac galenjé énécmimanj zé qérawia qema yacmac. Yaru baera baera ic embac ieneŋ iwac muru kic hihi wammu.

13 Niŋkumunina Anutunéŋ ségiségi hénia hénia zéma luae imi ninzéŋginaiguc kuaya

qeqeya tiénécmiyu Uŋja téreyawac kuhanéŋ niŋkumugina mesécgé énécmiyu qesalecgémac niŋ wanžua.

Pauloac ai buŋa.

¹⁴ Ala hécna, ini haka hiabia zéma niniŋginanéŋ sécgé énécmiyu meseli amuma kecanžu imi ni ninzéŋé énécmizua.

¹⁵ Waŋu ini imuac muŋguc niŋqelimu niŋac Anutunéŋ sese néjec imuaru héhélima poriŋ qahac ac yomi oénécmizua.

¹⁶ Waŋu neŋ baera baera ic embac ionac niŋac wamma Kristo Yesuac ai ic wamma Anutuac buŋa suruc hiabia imuac hofac oo ai ic wamma baera baera ic embac imi iwawai Anutuac haimimia ésécnec onopocba Uŋja Téréya qeriaiguc météré énécmimia waŋu Anutunéŋ énepésimac niŋac ewa hiawac ai buŋa imi qenéjec.

¹⁷ Imuac ni Kristo Yesuac qeriaiguc Anutuac ai imuac nimba ni imi eebipinaguc wanžua.

¹⁸ Ni iwawai tosara niŋac ménda zémaŋ, néj ac yomuac sac poriŋna qahac zéwa niŋgic; Yesu Kristonéŋ baera baera ic embac weleŋ qeénécmiwa niŋtoho wammu niŋac ni népésiyu acna zéma wawaŋ memena zéma

¹⁹ asé kiwi kuhaguc zéma haka welicwelicgia zéma Anutuac Uŋja téreyawac kuhraiguc ai meyi. Imuhuc wamma Yerusalemnec Ilurikon ama areŋja yanda séc buŋa suruc hiabia imi zéau énécmiyi.

²⁰ Waŋu ai ic méŋac ai qambaŋaiguc ai mema nambiac zéma osima bec Kristoac qara qacma

kecžu baec imuaru imi buŋa suruc ménda ʒéau énécmimaj ʒéma niŋseliyi.

21 Kiwi méŋ yomuhuc ooyawac hezac; Ic embac tosara Miŋ Kewuninawac buŋa suruc ménda énézégic niŋgic imi eneŋ hémmu. Waŋu ménda niŋgic imi eneŋ niŋasarimu.

22 Hénia imuac niŋjac mia onac muru hamaj ʒé waŋanžua. Waŋu hatac sasala hézicgé nénéŋa waŋec.

Paulonéŋ Roma ama areŋayanda ogicma Spein ama yandaiguc kemmaj ʒé keŋec.

23 Waŋu deguc imi yomuaru ai memeyawac ama baec méŋ ménda hezac. Waŋu yawuŋ sasala érékecma deguc ini inicmaj ʒé siŋna henéŋecac henéŋzac.

24 Spein baeciguc kemmaj ʒé kemma onac baec ogicma kemmaj nalé imuaru inicba niguc tacgic sécgénéŋu duŋa eneŋ mia méra némma baec imuaru méli némmu niŋjac waŋanžua.

25 Waŋu deguc imi Anutuac ic embac téreyá weleŋ qeénécmimaj ʒé Yerusalem kenžua.

26 Imi mia Makedonia ʒéma Akaia ic embac ieneŋ ic embac téreyá Yerusalem kecžu ionac sucgina igucnec ic maqeqeya ionac niŋjac wamma ewa hiawac iwawai haigic imi mema keŋ énécmimaj niŋjac kenžua.

27 Ienen imi ségiségi wamma imuhuc waŋgic néŋ taségina imuhuc meleŋ énécmimuac hezac. Baera baera ic embac imi iwawai téreyá méndéŋ énécmiju késa kecžuiguc baecac iwawai mema Yuda ic weleŋ qeénécmimu iminéŋ haka dindinjá wanžac.

²⁸ Imuac mia neŋ ai imi metecgéma héla yomi nenaoc héipuc wamma méraginaiguc haimaguc onac muru hama inicmaguc duŋa imuacnec Spein baec yandaiguc kemmaŋ.

²⁹ Neŋ onac muru hamaj imuaru Kristoac mozoc kuaya qeqeya mema hamaj imi ni ninzua.

Eŋeya méra mima Anutu zéwelec wammimu niŋ énézéyec.

³⁰ Ala hécnā, ni Minj Kewunina Yesu Kristoac niŋac zéma Uŋa téreyawac ewa siŋ niŋac wamma zénaŋgé énécmizua; Niguc momacnec seliseli wamma zéwelecginaiguc nuac niŋ Anutu yomuhuc zéwelecmimu;

³¹ Yuda baeciguc ic tosara niŋtoho ménda wamma kecžu ionac méragina igucnec metecgé némmac. Waŋu Yerusalemiguc weleŋ qeénécmiwa ic embac téreyá eneŋ niŋgic hia wammac.

³² Waŋu Anutuac ewa siŋ heyu ségiségi wamma onac muru hama iniguc momacnec tachiarumanj niŋac zéwelecmu.

³³ Luae miŋina Anutunéŋ momac yanda iniguc kecmac. Hélacnec!

16

Pauloac yaižézé ac.

¹ Ni Keŋkerea hénaorij ionac ai embac kecanžac embac nauŋnina Foibe iwac mia héipuc wammima énézézua.

² Embac yomi mia ic embac sasala zéma ni momacnec méra nénécmianžac. Imuac mia ini imi Miŋninawac qeriaiguc haka soroc ic embac

téréya ionac wanj énécmimia séciguc i héihéré mimu. Waňu iwawai méj niňac horu méra mimu.

3 Waňu yaižézé acna Kristo Yesuac qeriaiguc nuac ai momac éréhécna Priska* zéma Akila iorac érézému.

4 Ierej imi nuac niňac wamma kekecgira momacnec zéraiguc haiyoc. Neňnec qahac, néj héniorij baera baera keczu imi enej imuhucyanec iorac niňac ewa hia ac érézézu.

5 Waňu yaižézé acna imi héniorij iorac amaiguc tocgéanžu i momacnec énézému. Ala sorocna Epaineto yaižézé acna ézému. Ic imi mia Asia baeciguc Yesuac muru héla gocmia mérérawac hicñiyecac keczac.

6 Onac niňac wamma ai kunej yanda meyec Maria iwac acguc yaižézé acna ézému.

7 Nuac sac tasé éréhécna, hésa ic momac éréhécna, Androniko zéma Yunia iorac mia yaižézé acna érézému. Yesuac Méliméli ic ienen acguc qac buňagira ninzu. Waňu ierej imi ni Yesu ménda nimmiwanec walac ninžéngéma Kristoac qeriaiguc kecanžao.

8 Waňu Yesuac qeriaiguc ala sorocna keczac Ampiliato iwac imuhucyanec yaižézé acna ézému.

9 Waňu Kristoac qeriaiguc ai momacna Urbano zéma ala sorocna Sitaki iorac acguc yaižézé acna érézému.

10 Waňu Kristoac qeriaiguc manam batuciguc naňselyu ninžéngé mini keczac Apele i zéma

* **16:3:** Me Priskila.

Aristobulo iwac ama qeriarawac arenjhéra ionac mia yai zézéna énézému.

11 Waňu sac kiticna Herodion yaižézé acna ézému. Waňu Narikiso ama qeriarawac arenjhéra ionac imuhucnec yaižézé acna énézému.

12 Miň Kewuninawac qeriaiguc ai kunej meyoc Tirifaina zéma Tirifosa iorac acguc yaižézé acna érézému. Waňu Miň Kewuninawac qeriaiguc ai kunej yanda meyec Peasi iwac mia yaižézé acna ézému.

13 Miň Kewuninawac qeriaiguc gésimimia waňec Rufu zéma iwac neñgocyaguc yaižézé acna érézému. Iwac neñgocyanéj ni momacnec neñgoc waň nénjec.

14 Asiňkrito zéma Filegon zéma Hereme zéma Patoroba zéma Herema zéma dacmuna eňawu momacnec kecžu ionac yaižézé acna énézému.

15 Filologo zéma Yulia zéma Nirea zéma iwac nauňa zéma Olimpa zéma ic embac téreýa iniguc kecžu ionac mia yaižézé acna énézému.

16 Ini imi haka téreýaiguc kiricne amuma yaižézé ac waňamumu. Kristoac hénaorinj mocžon yandanéj yaižézé ac énézézu.

*Tiliňtilij ic ikora ionac bianac
ara zéyec.*

17 Dacmuna hécna ni selianec zénanjé énécmizua. Pakej ac niňareňgégic imi héňara mema héndéj héndéňjac yaré mihicňianzu imi onac galerj mema héňacgina memu.

18 Ic embac imuhuya imi Miňnina Kristo ménda welej qemianzu, néj eňaj kerac tomenjina welej qeamuma ac haléc zéma ac ikoranéj ic

embac ewa éréhéc ménda wamma kecanžu imi ikoc waŋ énécmianžu.

19 Onac niŋtohotoho hakaginawac suruc buŋa imi zégič niŋanžiŋ. Imuac ni onac nin wamma ségiségi waŋanžua. Waŋu eneŋ haka hia biaiguc imi niŋtegič qinqtegič ginaguc wammu, néŋ haka biriaiguc imi képésic qahac kecmu niŋac wanžua.

20 Luae miŋina Anutunéŋ Biria miŋina imi hénagina duandiaiguc oporu tižižamu. Miŋ Kewunina Kristo Yesuac ewa hianéŋ iniguc hemac.

Pakenj ac tectecgia.

21 Ai momacna Timoteo zéma nuac taséhécna Lukio zéma Yason zéma Sosipata ieneŋ imi onac yaizézé ac énézézu.

22 Pauloac méra mima kiwi yomi ozua ni Tetio acguc Miŋ Kewuninawac qeriaiguc onac yaizézé ac énézézua.

23 Waŋu ni zéma hénaorij moczoŋ ninicgaleŋ wamma keczac ama miŋina Gaio i acguc onac yaizézé ac énézézac. Waŋu ama arenja yanda yomuac soukiwa galeŋ Erasito zéma ic muna Kuato ierenj acguc yaizézé ac énézézaoc.

24 (Miŋnina Yesu Kristoac ewa hianéŋ onac muru hemac. Hélacnec!)†

25 (25a) Buŋa suruc zéma Yesu Kristo zéauau imuac ai buŋana imi nalé hénihénia igucnec saŋjima heyec.

26 Heyu deguc imi usuya aunénécmiyec. Waŋu Anutu heheseli miŋina iwac zézé selia imi niŋtohoma kua meme ic ieneŋ kiwi onénécmiyec.

† **16:24:** Kiwi tosaraiguc; Kembajá yomi ménda hezac.

Waṇu kiwi iminéŋnec baera baera ic embac ienęj ninzéŋgémá niŋtohomu niŋac ac saŋa mewinini nénécmiyec. Waṇu ac saŋa imuac séciguc hicŋiyec buŋa suruc hiabia iminéŋ ^(25b) ini efe-fianec meseli énécmimacac séc wanžac.

²⁷ Nindac qindac Anutu iwac muru mia Yesu Kristoac murunec qac buŋjanéŋ heheseli hema emma hemac. Hélacnec!

**SISIPAC AC QELIA
The New Testament and Psalms in the Kube Language
of Papua New Guinea
Buk Song na Nupela Testamen long tokples Kube long
Niugini**

copyright © 2012 Global Bible Translators

Language: Mongi (Kube)

Translation by: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

0403b50f-078d-52e2-a203-056e8a430665